

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»**

Т. Є. Єременко, І. О. Лук'янченко

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА**

**для здобувачів вищої освіти
спеціальності 014 Середня освіта
(предметна спеціальність 014.021 Англійська мова та зарубіжна література)**

Одеса - 2024

Друкується за рішенням Вченої Ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол засідання № 17 від 27 червня 2024 р.)

Т. Є. Єременко, І. О. Лук'янченко

Методичні рекомендації до написання кваліфікаційної роботи магістра [для здобувачів вищої освіти спец. 014 Середня освіта (предметна спец. 014.021 Англійська мова та зарубіжна література)]. Нова ред. Одеса : Університет Ушинського, 2024. 81 с.

Рецензенти:

О. В. Попова, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету іноземних мов ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Н. Є. Шиліна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку

У методичних рекомендаціях представлені загальні вимоги до написання кваліфікаційних робіт здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (предметна спеціальність 014.021 Англійська мова та зарубіжна література), методика роботи над магістерським дослідженням та рекомендації, надається огляд основних методів дослідження в методиці викладання іноземних мов, а також практичні поради щодо оформлення роботи та стилю викладу наукової інформації, підготовки до захисту кваліфікаційної роботи магістра.

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка	5
2. Загальна характеристика роботи	6
2.1. Загальні вимоги до роботи.....	6
2.2. Структура роботи	9
2.3. Вимоги до змісту роботи	11
2.3.1. Вступ	11
2.3.2. Розділи роботи	16
2.3.3. Висновки	18
2.4. Правила цитування та посилань	18
2.5. Стил ь викладу наукової інформації.....	22
2.6. Вимоги до оформлення списку використаної літератури	24
2.7. Вимоги до форматування роботи	27
2.7.1. Загальні вимоги	27
2.7.2. Нумерація	27
2.7.3. Оформлення ілюстрацій і таблиць	28
2.7.4. Оформлення додатків	29
2.7.5. Деякі тонкощі форматування роботи	30
3. Методи дослідження.....	30
4. Орієнтовний порядок підготовки та захисту кваліфікаційної роботи магістра ..	39
5. Процедура захисту кваліфікаційної роботи магістра	40
6. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи магістра	45
7. Літературні джерела	48
8. Додатки	50
Додаток 1. Завдання на кваліфікаційну роботу магістра	50
Додаток 2. Титульний лист кваліфікаційної роботи	51
Додаток 3. Приклад оформлення змісту магістерської роботи.....	52
Додаток 4. Приклад вступу кваліфікаційної роботи магістра	54
Додаток 5. Приклад загальних висновків кваліфікаційної роботи магістра	57

Додаток 6. Кліше для написання наукових робіт	58
Додаток 7. Стилi заголовків i підзаголовків у тексті роботи	60
Додаток 8. Зразок заяви здобувача вищої освіти	64
Додаток 9. Перелік наукових фахових видань України, в яких публікують результати досліджень з методики викладання іноземних мов	65
Додаток 10. Інтернет-ресурси, що можуть бути корисними для виконання досліджень	79

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Кваліфікаційна (магістерська) робота здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти за ОПП «Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література)» зі спеціальності 014 Середня освіта (предметна спеціальність 014.021 Англійська мова та зарубіжна література) є самостійним розгорнутим дослідженням, що виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності, відображає інтегральну компетентність здобувача та підбиває підсумки набутих ним програмних результатів навчання з основних компонентів, передбачених навчальним планом.

Виконання кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (предметна спеціальність 014.021 Англійська мова та зарубіжна література) передбачає:

- систематизацію, закріплення теоретичних та практичних знань зі спеціальності, використання цих знань у рішенні конкретних наукових завдань у галузі методики викладання англійської мови та зарубіжної літератури;
- оволодіння методикою та методологією дослідження та експериментування у відповідній галузі;
- виявлення підготовленості здобувачів вищої освіти до самостійного наукового пошуку в умовах сьогодення;
- розвиток умінь публічно захищати результати дослідження.

Підготовка та захист кваліфікаційної роботи магістра є органічним компонентом змісту навчання майбутнього освітянина-фахівця, що забезпечує поглиблення та розширення теоретичних знань, практичних умінь, творчої діяльності та наукових досягнень здобувача вищої освіти.

Основними завданнями виконання кваліфікаційних робіт є:

- розширення наукового світогляду здобувача вищої освіти;
- оволодіння основами методології та методами наукового дослідження;
- оволодіння практичними вміннями та навичками, які необхідні для успішної професійної діяльності майбутніх вчителів/викладачів мовно-літературної галузі;
- придбання навичок самостійної роботи з літературою.

Випускник має засвідчити, що оволодів необхідними компетентностями, їхнім практичним застосуванням в конкретних умовах.

Методичні рекомендації призначені забезпечити відповідність змісту кваліфікаційної роботи магістра сучасним вимогам до науково-дослідницьких робіт у галузі методики викладання англійської мови та зарубіжної літератури, а також єдині критерії оформлення кваліфікаційних робіт здобувачів ОПП «Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література)».

2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

2.1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ

Кваліфікаційна робота магістра – це випускова самостійно виконана науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем магістра, головною метою і змістом якої є наукові дослідження з питань теоретичного або прикладного характеру за профілем підготовки, передбачає розв’язання проблем у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

Кваліфікаційна робота магістра готується здобувачем вищої освіти самостійно, під керівництвом наукового керівника, який має науковий ступінь.

Здобувач самостійно (або з допомогою викладача кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов) обирає тему кваліфікаційної роботи магістра з переліку тем, затверджених на засіданні кафедри. Здобувач може запропонувати до включення у вказаний вище перелік свою тему з обґрунтуванням доцільності її дослідження. Науковий керівник роботи визначається кафедрою із числа науково-педагогічних працівників з ученим званням та/або науковим ступенем. Перелік тем робіт, закріплених за здобувачами, та наукових керівників і рецензентів затверджується наказом ректора університету.

Після визначення наукового керівника роботи, здобувач повинен з’явитися до нього для погодження індивідуального плану роботи, заповнення завдання (див. у додатку 1). Здобувач зобов’язаний з’являтися до наукового керівника впродовж усього періоду написання кваліфікаційної роботи магістра у строки, визначені науковим керівником, з представленням написаних структурних частин роботи. Завершена, оформлена належним чином та прошита кваліфікаційна робота магістра повинна бути подана здобувачем науковому керівникові для написання висновку у визначений термін.

Підготовка кваліфікаційної роботи передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і зарубіжна література (англійська)) та застосування їх у розв’язанні конкретних наукових, виробничих та інших завдань. Під час виконання дослідження здобувач вищої освіти вивчає стан досліджуваної проблеми, здійснює пошук ще не вирішених теоретично та практично значущих аспектів даної проблеми та вирішує актуальну проблему.

Особливе значення має чітка організація праці здобувача вищої освіти, застосування комплексної методики дослідження, що вміщує теоретичні та емпіричні методи.

Основними етапами роботи над кваліфікаційним дослідженням є такі:

- вибір та затвердження теми;
- підготовка плану роботи;
- складання бібліографії за темою;
- добір та вивчення літератури;
- розроблення методики експериментального дослідження, його проведення;
- обробка результатів дослідження та їх інтерпретація;
- оформлення роботи.

Кваліфікаційна робота магістра має відповідати таким вимогам, як-от: новизна, актуальність, достовірність, мати практичну значущість.

До поняття «актуальність» входить корисність теми для сучасного етапу розвитку науки. Зазначаючи актуальність дослідження, важливо відмітити, що проблема привертає увагу багатьох, але вона ще не повністю досліджена, треба сформулювати своє розуміння того, що не повністю розкрито.

Під час визначення актуальності теми *неприпустимо нехтувати працями попередників*. Точне згадування ролі інших вчених у розробленні того ж питання обов'язкове.

Встановлюючи актуальність теми, бажано також визначити, наскільки явище, що вивчається, є типовим, частотним та буде в змозі допомогти у загальному описі проблематики, що вивчається. Тобто актуальність може визначатися високою розповсюдженістю явища.

Вимога новизни може мати різні аспекти – одні хочуть подолати труднощі, яких не вдалося подолати їх попередникам, інших цікавить уточнення центральних понять у світі нових наукових даних, треті – намагаються удосконалити методи дослідження.

Питання про ступінь новизни виникає вже під час вибору теми та об'єкту дослідження. Тему та проблему треба обирати або зовсім нову, або дуже актуальну, але не стару.

Вимога достовірності передбачає, що результати роботи мають бути обґрунтовані достатнім об'ємом обробленого фактичного матеріалу, відповідністю об'єкту та методу дослідження та послідовним застосуванням вибраних методик.

Необхідно брати до уваги, який науково-освітнього ефекту можливий від упровадження результатів дослідження.

Під час вибору теми здобувач вищої освіти має виявити, до якої більш чи менш розробленої наукової теорії це питання належить, і що вже накопичено наукою у цій галузі. Зробивши вибір напряму дослідження, необхідно ознайомитися з працями вчених.

Після попереднього знайомства з темою і матеріалом та накопичення деяких фактичних даних треба звернутися до детального знайомства з історією питання та до того, що вже зробили попередники. Паралельно збирається бібліографія.

Значна увага має бути привернута до плідного виявлення, підбору та систематизації досліджень за темою роботи. Це – монографії, наукові статті, автореферати дисертацій та самі дисертації, тези конференцій. Ця робота проводиться у бібліографічних відділах бібліотек (зокрема, бібліотеки Університету Ушинського) та в мережі Інтернет. Бажано почати з вивчення систематичного каталогу наукової бібліотеки Університету Ушинського й Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (див. у додатках) та роботи з фаховими виданнями (перелік наукових фахових видань України, в яких представлено результати досліджень мовно-літературної освітньої тематики див. у додатках), а також з електронними репозитаріями вищих освітніх закладів.

Назву та вихідні дані літературних джерел необхідно писати повністю згідно зі стандартом (див. п. 2.6. рекомендацій). Важливо дотримуватися усіх розділових знаків, які встановлені стандартом: тире, скісні риси одинарні та подвійні, розділові знаки тощо. Особливо важко буває відновити кількість сторінок у праці тоді, коли її вже немає під рукою.

Зміст теоретичної літератури фіксується у конспектах або виписках. Ступінь переробки чужого тексту може бути різний. Записувати своїми словами інформацію дуже корисно, так як при такій переробці вона краще розуміється та швидше запам'ятовується. Під час дослівного запису важливо відмічати цитати лапками, а пропуски – крапками. Усі цитати мають ретельно перевірятися.

Треба бути дуже уважним щодо наявності у роботі академічного плагіату. *Плагіат* – привласнення авторства на запозичений твір науки, літератури, мистецтва або на чуже відкриття, винахід чи раціоналізаторську пропозицію, а також використання у своїх працях запозичень без покликання на автора. Використання запозичених текстів у письмових роботах допускається за умови, що зазначені всі джерела запозичень.

Збір інформації за темою треба звикати комбінувати з аналізом того, що прочитано, це допомагає критичному та творчому сприйняттю.

Значні труднощі на шляху оволодіння науковою інформацією складає її значний обсяг, наявність різних точок зору. Це вимагає від здобувача вищої освіти враховувати всі можливі орієнтири і особливо уважно ставитись до посилань, які зустрічаються під час читання літератури з теми.

Цей підготовчий етап дає змогу сформулювати назву теми, цілі та завдання роботи, скласти її план та висунути гіпотезу, доказу якої і присвячена робота.

Написання кваліфікаційної роботи магістра спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і зарубіжна література (англійська)) являє собою роботу

дослідницького характеру, тема якої, як правило, вже задана у кінцевому вигляді. Можна сказати, що тема вже містить у собі проблему дослідження, тобто завдання теоретичного або практичного плану, вирішення якого ще бракує або є недостатньо ефективним.

Після вибору теми та затвердження її наказом закладу вищої освіти здобувач вищої освіти самостійно добирає літературу, аналізує її, розробляє план роботи, методику дослідження.

Під час написання кваліфікаційної роботи магістра здобувач вищої освіти повинен керуватися *принципами та нормами академічної доброчесності*, з якими він може ознайомитись у «Положенні про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (https://pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/P101.pdf) та «Порядку виявлення та встановлення фактів недоброчесності у Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (https://pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/P102.pdf).

2.2. СТРУКТУРА РОБОТИ

Кожна кваліфікаційна робота магістра має у собі такі структурні елементи:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних скорочень (у разі необхідності);
- вступ;
- основний зміст роботи, який розкрито у 2-3 розділах;
- висновки до кожного розділу;
- висновки;
- список використаної літератури;
- додатки (у разі необхідності).

Структурні елементи «титульний аркуш», «зміст», «вступ», «текст», «висновки», «список використаної літератури» є обов'язковими. Перелік умовних скорочень і додатки надаються у разі необхідності.

Титульний аркуш оформлюється за зразком (приклад оформлення див. у додатку 2). Він включається до загальної нумерації сторінок, проте *не* нумерується.

Зміст подають на початку роботи. У змісті відображено, з чого складається робота та вказуються сторінки усіх розділів, підрозділів та пунктів роботи (якщо вони мають заголовки) (приклад оформлення див. у додатку 3).

Перелік умовних скорочень містить усі прийняті в роботі малопоширені

умовні скорочення. Він подається безпосередньо після змісту, починаючи з нової сторінки. Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, справа – їхнє детальне розшифрування, наприклад:

AM	англійська мова
ІКК	іншомовна комунікативна компетентність
МВАМ	майбутні вчителі англійської мови
ЕГ	експериментальна група
КГ	контрольна група

Незалежно від цього з першою появою цих елементів у тексті роботи наводять їх розшифровку, наприклад: іншомовна комунікативна компетентність (далі – ІКК), експериментальні група (далі – ЕГ), контрольна група (далі – КГ).

Якщо умовні скорочення повторюються в тексті роботи менше, ніж три рази, перелік не складають.

У **вступі** приводиться чітке та коротке обґрунтування вибору теми дослідження, визначення актуальності та певної новизни теми, дається формулювання об'єкта, предмета, цілей та завдань дослідження, висувається гіпотеза, описується комплекс використаних під час виконання роботи методів дослідження, розкривається практична значущість дослідження, вказується наукова новизна одержаних результатів, зазначається, на яких наукових семінарах, конференціях, симпозіумах оприлюднені результати досліджень, а також публікації основних матеріалів дослідження (приклад вступу див. у додатку 4).

В **основній частині** роботи викладаються теоретичні засади та коротка історія проблеми, описуються проведені здобувачем спостереження та експеримент, надається аналіз фактичного матеріалу, робиться узагальнення. Основна частина складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Наприкінці кожного розділу слід сформулювати коректні висновки. У тексті необхідно розмішувати графічний матеріал (таблиці, діаграми).

У **висновках** підводиться підсумок роботи, приводяться найбільш важливі висновки, до яких дійшов автор, описується їхнє практичне та теоретичне значення, можливості впровадження результатів дослідження та подальші перспективи роботи (приклад загальних висновків див. у додатку 5).

Список використаних джерел містить весь обсяг використаних здобувачем джерел. Він показує рівень вивченості стану проблеми, що досліджується, та навички роботи з науковою літературою. Список містить **50-60 джерел** вітчизняних та зарубіжних авторів. *Обов'язковою вимогою є наявність англійських джерел, кількість яких становить не менше чверті від загальної кількості позицій.*

Додатки, якщо вони є, можуть містити вправи та методичні матеріали,

тексти, схеми та таблиці, що не ввійшли до основної частини роботи, ілюстрації допоміжного характеру, фотографії, слайди або інші супутні матеріали. Доцільно як додатки (з відповідною нумерацією) підшити документи про впровадження результатів кваліфікаційної роботи магістра та/або апробацію його результатів (ксерокопії програмок конференцій, наукових семінарів, круглих столів тощо, а також опублікованих наукових статей, тез наукових доповідей тощо).

Обсяг роботи: 60-80 сторінок (без урахування таких структурних елементів як-от: «титульний аркуш», «зміст», «список використаної літератури», «додатки»).

2.3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ РОБОТИ

2.3.1. Вступ

Вступ є важливим структурним фрагментом роботи. Від його коректної побудови та чіткості формулювань, що використані, залежить логіка та змістове наповнення роботи. Обсяг вступу може мути від 2 до 5 сторінок. Структуру вступу складають такі компоненти в рекомендованій нижче послідовності:

1. **Актуальність дослідження** передбачає

- постанову проблеми в загальному вигляді, її зв'язок із практичними завданнями;

- стислий розгляд історії вивчення проблеми, ступеня її досліджуваності за хронологічним чи концептуальним принципом із зазначенням не висвітлених аспектів (цей компонент має містити ініціали та прізвища науковців, які займалися дослідженням зазначеної проблеми, в алфавітному порядку та з вказаним у дужках роком видання, посилання на ці роботи в тексті вступу не обов'язкові, але бажані);

- обґрунтування вибору теми дослідження та його актуальності, яка має впливати із попередніх двох пунктів (висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним, досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми або наукового завдання).

2. **Визначення мети** дослідження.

Мета дослідження повинна відповідати заявленій назві дослідження і корелювати з предметом дослідження.

Наприклад, у разі теми дослідження *«Дидактичне мовлення як компонент лінгвометодичної підготовки майбутнього вчителя англійської мови»* мета дослідження звучить: *«теоретично обґрунтувати і розробити систему вправ з навчання професійного дидактичного мовлення майбутніх учителів англійської мови та перевірити її ефективність»*.

У разі теми дослідження «*Формування комунікативно-когнітивної компетентності здобувачів старших курсів мовного педвузу на заняттях з практики усного та писемного мовлення*» мету дослідження можна сформулювати так: «*розробити комплекс завдань для формування англомовної комунікативно-когнітивної компетентності здобувачів 4-их курсів факультету іноземних мов*».

5. Визначення завдань дослідження.

Завдання дослідження мають відбивати логіку досягнення його мети. Коректне визначення завдань дослідження край важливе, адже від нього залежить повнота розкриття теми, план роботи, послідовність загальних висновків. Завдання дослідження формулюються у вигляді дієслівних словосполучень, наприклад (щодо вищезазначених тем):

1) - *розглянути сутність поняття «дидактичне мовлення вчителя іноземної мови», визначити його основні характеристики та функції;*

- *уточнити зміст навчання дидактичного мовлення вчителя англійської мови;*

- *розробити систему вправ для навчання професійного дидактичного мовлення здобувачів - майбутніх учителів англійської мови та перевірити її ефективність;*

- *розробити методичні рекомендації з навчання професійного дидактичного мовлення здобувачів - майбутніх учителів англійської мови.*

2) - *розкрити сутність термінів «компетентність», «комунікативно-когнітивна компетентність (ККК)», «іношомовна комунікативно-когнітивна компетентність (ІККК) здобувачів факультету іноземних мов», уточнити поняття «когнітивні вміння майбутніх учителів ІМ»;*

- *визначити зміст формування ІККК здобувачів факультету іноземних мов;*

- *встановити етапи навчання та створити спеціальну систему вправ з формування англомовної комунікативно-когнітивної компетентності здобувачів факультету іноземних мов згідно з означеними етапами;*

- *визначити критерії та показники до кожного критерію щодо оцінювання сформованості ІККК здобувачів 4-их курсів факультету іноземних мов;*

- *провести покрокову перевірку запропонованих методичних дій та перевірити їх ефективність за запропонованими критеріями.*

У разі теми дослідження «*Метод проєктів як засіб формування комунікативної компетенції учнів профільної школи*» завдання можуть бути сформульовані так:

- *дати теоретичне обґрунтування методу проєктів у навчанні*

іноземних мов у його психологічному і дидактичному аспектах на основі ретроспективного аналізу науково-теоретичної літератури з означеної проблеми;

- визначити теоретичні засади використання методу проектів як засобу формування комунікативної компетенції учнів профільної школи;

- розробити і апробувати у процесі дослідно-експериментальної роботи методичні рекомендації з використання методу проектів для формування комунікативної компетенції учнів профільної школи.

Як правило, формулюють 3-5 завдань, спрямованих як на теоретичне, так й на емпіричне вивчення проблеми.

6. Визначення **об'єкту** та **предмету** дослідження.

Об'єкт дослідження – це будь-яке завдання чи самостійно виділена сукупність засобів, відношень, процесів, явищ, яка існує незалежно від дослідника та констатується ним.

Предмет дослідження визначає границі дослідження, той кут зору, з позиції якого буде розглянуто заданий об'єкт.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження.

Наприклад, об'єктом дослідження з теми *«Дидактичне мовлення як компонент лінгвометодичної підготовки майбутнього вчителя англійської мови»* є *«процес формування і розвитку вмінь професійного дидактичного мовлення майбутніх учителів англійської мови»*, предметом дослідження – *«зміст та система вправ з навчання професійного дидактичного мовлення майбутніх учителів англійської мови»*.

Об'єкт дослідження з теми *«Формування комунікативно-когнітивної компетентності здобувачів старших курсів мовного педвузу на заняттях з практики усного та писемного мовлення»* можна сформулювати *«процес формування ІКК компетентності здобувачів 4-их курсів факультету іноземних мов»*. Предмет такого дослідження можна визначити так: *«зміст та організація навчання з формування ІККК здобувачів 4-их курсів факультету іноземних мов»*.

Об'єктом дослідження з теми *«Метод проектів як засіб формування комунікативної компетенції учнів профільної школи»* є *«процес формування комунікативної компетенції учнів профільної школи за допомогою методу проектів»*. Предмет такого дослідження можна визначити так: *«методика формування комунікативної компетенції учнів профільної школи на основі методу проектів»*.

7. **Гіпотеза дослідження** є побудовою припущення щодо ознак,

закономірностей, способів існування досліджуваного об'єкта. Вона є варіантом можливого розв'язання проблеми, висувається апріорно й потребує перевірки й підтвердження. Подальший аналіз проблеми підтверджує гіпотезу, перетворюючи її на наукову теорію, або спростовує її, хоч існують гіпотези, які не можна підтвердити чи спростувати. Вони так і залишаються гіпотезами (наприклад, гіпотези походження мови, нативізму). Наприклад, у роботі з методики викладання іноземних мов на тему *«Навчання іноземного наукового писемного мовлення майбутніх учителів англійської мови»* гіпотезу можна сформулювати так: *«Гіпотеза дослідження ґрунтується на припущенні, що формування у здобувачів старших курсів спеціальних факультетів умінь англомовного наукового писемного мовлення буде ефективним, якщо: на теоретичному рівні забезпечити їх знаннями про лінгвістичні та структурно-композиційні особливості англомовного наукового стилю взагалі і різних його жанрів, зокрема; на практичному рівні забезпечити формування навичок та вмінь здобувачів здійснювати аналіз англомовних наукових текстів, виділяти в них фактуальну і концептуальну інформацію, здійснювати компресію змісту текстів, коректно використовувати отримані теоретичні знання при продукуванні наукових текстів різних жанрів».*

Гіпотезу дослідження з теми *«Формування мовленнєвої компетентності в говорінні здобувачів мовних курсів на основі мультсеріалу “Disenchantment”*» можна сформулювати так: *«формування мовленнєвої компетентності в говорінні слухачів мовних курсів відбуватиметься більш ефективно та емоційно сприятливо за умов інтеграції сучасного автентичного медіа-ресурсу, а саме такого мультсеріалу, як “Disenchantment”».*

8. Методи дослідження (див. п. 3 рекомендацій) мають відповідати змісту роботи, коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалося за допомогою того чи іншого методу.

Наприклад, у дослідженні з теми *«Дидактичне мовлення як компонент лінгвометодичної підготовки майбутнього вчителя англійської мови»:*

«З метою визначення понятійно-категоріального апарату, характеристики теоретичних засад формування навичок та вмінь професійного дидактичного мовлення майбутніх учителів і визначення змісту професійно-зорієнтованого навчання майбутніх учителів задіяно методи аналізу, узагальнення і систематизації психолого-педагогічних, лінгвістичних та лінгводидактичних досліджень, нормативних документів. Для вивчення й узагальнення практичного досвіду формування навичок та вмінь професійного дидактичного мовлення майбутніх учителів використано метод анкетування. Для виявлення рівнів володіння професійним дидактичним мовленням застосовано метод тестування. З метою перевірки ефективності розробленої

експериментальної системи вправ проведено педагогічний експеримент. Для узагальнення експериментальних даних застосовані кількісні підрахунки.

9. **Наукова новизна** одержаних результатів розкриває, які нові наукові положення запропоновані автором роботи особисто. Застосовуються слова «дістало подальший розвиток», «удосконалено», «вперше». Наприклад:

Наукова новизна одержаних результатів: уперше теоретично обґрунтовано і представлено змістовий аспект формування інішомовної комунікативно-когнітивної компетентності здобувачів 4-их курсів факультету іноземних мов і встановлено три етапи навчання, а саме: лінгвістично-пізнавальний, навчально-комунікативний, професійно-комунікативний.

11. **Апробація** результатів роботи є переліком наукових семінарів, конференцій, круглих столів, симпозіумів тощо, на яких представлені результати дослідження. Також необхідно вказати у скількох публікаціях викладено матеріали дослідження, наприклад:

Результати дослідження пройшли **апробацію** на «Молодіжному науковому форумі: лінгвістика та методика викладання іноземних мов» (12 листопада 2020 р., м. Одеса) та відбиті в авторській публікації «До проблеми формування комунікативно-мовленнєвого репертуару майбутнього вчителя англійської мови» [64].

Або

Апробація передбачала виступ з доповіддю на науково-практичному семінарі «Англійська мова та література: від теорії до практики», що пройшов Університеті Ушинського 27 листопада 2023 року та публікацію тез доповіді «До проблеми використання серіалів для навчання усного інішомовного мовлення» [70].

У квадратних дужках надається номер публікації автора дослідження, який також має бути включений до списку використаної літератури як останній пункт переліку під підзаголовком «Публікації за темою дослідження».

Апробація результатів роботи є обов'язковою умовою допуску роботи до захисту. Рекомендовано принаймні дві публікації за темою дослідження, наприклад тези доповіді та фахова стаття чи стаття у періодичному журналі для здобувачів освіти.

12. **Практичне значення** дослідження може полягати в можливості застосування його результатів у практиці викладання.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробленні системи вправ, спрямованої на формування вмінь дидактичного мовлення у здобувачів 4-го курсу факультету іноземних мов, методичних рекомендацій щодо їх виконання та практикуму «Навчання дидактичного мовлення майбутніх вчителів англійської мови». Матеріали дослідження можуть бути використані

у процесі підготовки здобувачів факультетів іноземних мов, на курсах підвищення кваліфікації вчителів, а також при розробці навчальних програм і посібників з навчання дидактичного мовлення майбутніх учителів англійської мови.

Або

Практичне значення дослідження полягає в можливості застосування розробленого комплексу завдань у підготовці здобувачів фахової передвищої освіти, зокрема у формуванні в них умінь сучасного розмовного мовлення.

13. **Структура роботи** передбачає опис складників роботи, наприклад:

Структура роботи визначається поставленою метою та завданнями наукового дослідження. Робота складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків, списку використаної літератури та додатків. Список використаних джерел нараховує 72 позиції (з них 20 іншомовних). Загальний обсяг роботи 85 сторінок з яких основний зміст викладений на 70 сторінках.

2.3.2. Основна частина роботи

Кваліфікаційна робота магістра може складатися з двох та більше розділів. Кожний розділ містить підрозділи. Кожний підрозділ може включати пункти та підпункти якщо вони передбачені автором.

Перший розділ роботи присвячують визначенню ключових понять дослідження і простеженню історії вивчення досліджуваної проблеми. Виклад тексту роботи не повинен зводитися до набору непов'язаних між собою порізаних положень, фактів і цитат. Необхідно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати досліджень, уникати загальних слів, бездоказових стверджень, тавтології. Обов'язковим є аналіз різних точок зору на проблему дослідження, який полягає в зіставленні дефініцій і структури досліджуваних понять та в формулюванні власного висновку щодо трактовки поняття або категорії, найбільш прийнятної для даного дослідження. Такий висновок має носити аргументований характер.

Під час викладення результатів аналізу теоретичних джерел слід уникати таких типових помилок: *компіляція (поєднання готових фрагментів чужих досліджень без власної обробки джерел); перерахування літературних джерел і простий переказ їх змісту; відсутність авторської позиції.*

Для підтвердження власних думок, посилаючись на достовірне джерело чи для критичного аналізу того чи іншого твору слід використовувати цитати. Академічний етикет потребує точно відтворювати текст, що цитується, адже найменше скорочення наведеної цитати може спотворити зміст, який автор в неї вклав. Загальні вимоги до цитування та посилання див. у п. 2.4 рекомендацій.

Вимоги до стилю викладу наукової інформації див. у п. 2.5 рекомендацій.

Загальний обсяг огляду літератури не повинен перевищувати 1/3 обсягу основної частини дослідження.

Перший розділ завершують висновками до нього, в яких стисло викладають прийняті автором роботи дефініції, трактовки, класифікації ключових понять і категорій дослідження.

Другий та інші розділи роботи, якщо вони передбачені автором, присвячують вивченню саме предмета дослідження на матеріалі дослідження, зазначеному у вступі. Цей розділ носить більш практичний і творчий характер, але його зміст не може протирічити положенням і висновкам першого розділу, який є теоретичним обґрунтуванням авторського дослідження тих чи інших явищ.

Як правило, у другому розділі представлені розроблені здобувачами комплекси завдань, системи вправ, експериментальні моделі, методичні рекомендації. Необхідним є наведення прикладів вправ та завдань до розроблених комплексів завдань, систем вправ, як-от:

Проілюструємо прикладами.

Приклад 1.

Тип вправи: колективна; рецептивно-репродуктивна; умовно-комунікативна.

Інструкція: Work in groups. Agree on 10 important teacher qualities in your teaching context. You can select from the list below. Include any other key qualities not mentioned.

Приклад 2.

Мета: формування навичок та вмінь розпізнавання і використання лексичних одиниць у контексті міжособистісних розмов.

Інструкція:

А) Спробуйте припустити, що відбувається у діалозі, використовуючи лише початкові фрази, запишіть свої припущення та обговоріть їх з партнерами.

Б) Перегляньте фрагмент епізоду 18 (сезон 3) з англійськими субтитрами та уважно прослухайте діалог (до 1.43), звертаючи увагу на вимову, інтонацію, ритм мовлення акторів. Обговоріть з партнерами, як вимова та емоційний вираз впливають на сприйняття діалогу. Для доступу скористайтеся посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=OOE2XLhuOaE>.

В) Утворить пари та виконайте імітацію розмови по телефону між персонажами використовуючи скрипт фрагмента за необхідністю. Після імітації обговоріть, як вам та вашим одногрупникам вдалося відтворити атмосферу та настрої розмови, а також можливі варіанти спілкування в подібних ситуаціях.

Практичні рекомендації до організації роботи: .....

У третьому розділі (за наявністю) описується апробація розроблених

комплексів завдань, систем вправ, експериментальних моделей (див. п. 3.1 рекомендацій).

У висновках до другого (та третього) розділу викладаються якісні і кількісні показники здобутих результатів, рекомендації щодо їх використання, узагальнення з авторського дослідження.

2.3.3. Висновки

У **висновках** підводять підсумки дослідження стосовно доведення робочої гіпотези та розкривають наскільки повно виконані завдання дослідження. У висновках подається оцінка результативності дослідження, ступеня виконання його завдань, узгодженість результатів з припущенням гіпотези, ступеня підтвердження гіпотези. Можливий додатковий висновок щодо подальших перспектив дослідження. *Загальні висновки необхідно вивільнити від другорядних подробиць.*

2.4. ПРАВИЛА ЦИТУВАННЯ ТА ПОСИЛАНЬ

Цитата – порівняно стислий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого (зокрема оприлюдненого в мережі Інтернет) твору, який використовується, з обов'язковим покликанням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілими власні твердження або для покликання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

Загальні вимоги до цитування наступні:

1. Цитування не повинно бути надмірним чи недостатнім, так як і те й інше знижує рівень наукової роботи: надмірне цитування справляє враження компліятивності роботи, а недостатнє цитування при необхідності наведення цитат із використаних джерел або хоча б посилання на них знижує наукову цінність матеріалу роботи. ***Обсяг цитування не повинен перевищувати 25% від загального обсягу основної частини.***

2. Текст цитати береться в лапки та наводиться в тій граматичній формі, що і в першоджерелі зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не беруться в лапки, за винятком випадків полеміки. В даних випадках вживається вираз «так званий».

3. Цитування повинно бути повним, без обгрунтованого скорочення тексту, що цитується, та без спотворення думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без спотворення змісту тексту та

позначається трьома крапками. Три крапки ставиться в будь-якому місці цитати (з початку, в середині, в кінці). Наприклад:

А. Алхазішвілі зазначає, що практичне оволодіння дорослими іншомовним мовленням спирається на мнємомисленнєву діяльність, спрямовану на «... усвідомлення мовленнєвих механізмів і алгоритмів відповідних розумових дій» [4, с. 44].

Науковці визначають педагогічний ідеал як «уявлення педагога про те, яким він повинен бути відповідно до тієї педагогічної мети, яку він ставить перед собою, ... він проявляється в усвідомленні ним своєї місії, в баченні себе в педагогічному процесі» [63, с. 111].

4. У разі непрямого цитування (переказ, вираження думок інших авторів своїми словами), що значно скорочує текст, слід бути досить точним у вираженні думок автора та коректним оцінюючи зміст викладеного матеріалу, давати відповідні посилання на джерело. Наведемо приклад:

Оскільки, за Л. Виготським, головним механізмом розвитку психіки є механізм засвоєння соціально-історичних форм діяльності, у навчальній діяльності дорослих домінують вищі психічні функції: довільне сприйняття й запам'ятовування, активна увага, відвернене мислення й вольова дія [12], що Л. Веккер вважає показником високого рівня розвитку інтелекту як цілісної сукупності пізнавальних процесів усіх рівнів, від сенсорного до концептуального [18].

5. Якщо необхідно виразити ставлення автора роботи до певних слів чи думок тексту, що цитується, то після них ставиться знак оклику чи знак питання, які беруться в дужки.

6. Якщо автор роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, він має це виділити, тобто після пояснювального тексту ставиться крапка, потім вказуються ініціали автора роботи, а весь текст береться в дужки. Наведемо приклади: *(виділено мною – Т. К.), (курсив наш – Т. К.)*.

7. При цитуванні іншомовних (англійськомовних, німецькомовних, тощо) джерел можливо надавати цитату мовою оригіналу, тоді після неї у дужках надається її переклад українською мовою у лапках, потім вказуються ініціали автора роботи. Наприклад:

Ми поділяємо точку зору Ann Jones, що “there are differences of opinion as to meaning of authenticity; however, in much of the world, the term refers to real, unmodified oral or written discourse taken from the context in which students will be using the target language” («є різні думки про значення автентичності; однак здебільшого у світі термін належить до реального, незміненого усного чи письмового дискурсу, узятого з контексту, у якому студенти будуть використовувати мову, яку вивчають» (переклад наш – Г. Б.)) [83, с. 42].

8. Кожна цитата, наведення трактовок, дефініцій, класифікацій вчених повинні супроводжуватися посиланням на джерело, бібліографічний опис якого треба оформлювати згідно з вимогами бібліографічних стандартів.

Посилання в тексті роботи слід робити у квадратних дужках після імені вченого, цитати, назви документа. **Посилання на цитовану літературу внизу сторінки не допускаються.** В квадратних дужках вказується порядковий номер джерела у списку використаної літератури. Наприклад:

Такої точки зору дотримується також Б. Лушенко [12].

Якщо наводиться кілька джерел, то між їх номерами ставляться крапки з комами, наприклад:

На основі існуючих підходів [13; 23; 28; 36] та проведеного аналізу методичних матеріалів [5; 18; 21; 29; 52], нами було розроблено комплекс завдань для формування англомовної компетентності в говорінні здобувачів фахової передвищої освіти на матеріалі теми “Tourism”.

Проте краще вказувати у дужках прізвища науковців, на роботи яких надаються посилання, та після кожного у квадратних дужках вказувати номер джерела.

Якщо декілька науковців дотримуються спільної точки зору на те чи інше явище, посилання оформлюється так: [11-13; 25]. У наведеному прикладі джерела 11-13 є проаналізованими роботами одного автора.

Якщо наводяться сторінки конкретного джерела, на які робиться посилання, то після номера роботи вченого ставиться кома, після якої маленька літера «с» з крапкою та номер сторінки, звідки взято цитоване визначення. Наприклад:

На думку Л. Мурзіна та А. Штерна «одним із способів найбільш повної передачі цілісності тексту є його компресія» [6, с. 73]. Вчені розглядають компресію як «процес, в якому все другорядне прибирається, передається лише основний зміст» [6, с. 73], тобто відбувається не просто механічне зменшення обсягу тексту.

У разі не буквального викладення чужого положення вказання на номер сторінки не є обов'язковим, але бажаним, наприклад:

У процесі формування професійно-педагогічної культури І. Ісаєв виділяє одну з головних тенденцій – тенденцію, що розкриває залежність формування професійно-педагогічної культури від ступеня розвитку професійної свободи особистості, її творчої самореалізації у педагогічній діяльності, у виборі її стратегії і тактики [42, с. 133-135].

Якщо цитата повністю відповідає тексту, що цитується, то вона починається з великої літери у всіх випадках, крім одного – коли ця цитата являє собою частину речення автора роботи.

О. Петрова наголошує, що методика викладання іноземних мов має бути комунікативно-орієнтованою, тому її ефективність залежить від інтеграції автентичних матеріалів у навчальний процес. «Комунікативний підхід до викладання іноземних мов – це сукупність методів і прийомів, спрямованих на розвиток мовленнєвої діяльності учнів; це створення ситуацій реального спілкування, де мова використовується як засіб комунікації; це формування в учнів навичок і вмінь, необхідних для ефективної взаємодії у різних соціокультурних контекстах» [12, с. 45].

Якщо цитата відтворює тільки частину речення тексту, що цитується, то після відкритих лапок ставлять крапки. Тут можливі два варіанти оформлення цитат:

1. Цитата починається з великої літери, якщо текст, що цитується йде після крапки (див. наведений вище приклад) чи двокрапки:

Т. Дрідзе пише: «Поза породженням і інтерпретацією текстів немислимий обмін знаннями і досвідом, уміннями і навичками, емоціями, цінностями і нормами – цими найважливішими орієнтирами людської діяльності, мова не йдеться вже про те, що самі ці орієнтири виникають, підтримуються, а іноді і усуваються саме в ході текстової діяльності. У текстовій діяльності актуалізує себе практична (тобто безпосередньо включена в діяльність) свідомість, формується громадська думка» [2, с. 12].

2. Цитата починається з маленької літери, якщо вона вводиться в середину авторського речення неповністю (пропущені перші слова), наприклад:

Успішність інішомовного спілкування визначається цілою низкою якісних показників, серед яких «важливе значення має висока граматична мовна компетенція» [13, с. 161].

Маленька літера вживається і в тому випадку, коли цитата органічно входить в склад речення, незалежно від того, як вона починалась в першоджерелі, наприклад:

Останнім часом у нашій країні та за кордоном інтенсивно розробляється курс з комунікативної граматики іноземної мови, під якою розуміються «граматичні явища (переважно синтаксичного рівня), що функціонують саме в умовах інішомовного усного спілкування, володіння якими є неодмінною умовою успішної участі в комунікації іноземною мовою» [14, с. 28].

Авторські випущення тексту позначаються трьома крапками у квадратних або косих дужках, наприклад:

Однією з ключових стратегій у навчанні є використання інтерактивних завдань. Як зазначає Дж. Ларсен-Фрімен, «інтерактивні методи сприяють активному залученню учнів до навчального процесу, підвищуючи їхню мотивацію та інтерес <...> це особливо важливо при навчанні дітей та підлітків» [54, с. 46].

За умови погодження з науковим керівником, можливо надавати посилання за другим варіантом оформлення, як-от:

О. Мітчелл підкреслює важливість використання автентичних матеріалів у навчанні іноземних мов, зазначаючи, що вони сприяють розвитку комунікативних навичок студентів і допомагають краще зрозуміти культурні особливості носіїв мови [Мітчелл 2010, с. 45].

Дослідження методів викладання іноземних мов показують, що існує ряд ключових характеристик, які визначають ефективні методики навчання, а саме: мотивація учнів, активне залучення в навчальний процес, диференціація завдань відповідно до рівня знань, зворотній зв'язок та адаптація матеріалів до реальних потреб учнів [Браун 2001; Літлвуд 1981; Науменко 2010; Селінкер 1992; Уїлкінс 1976].

2.5. СТИЛЬ ВИКЛАДУ НАУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Стиль тексту кваліфікаційної роботи магістра, який відображає інтелектуальну діяльність автора, має характеризуватися логічністю, об'єктивністю, безособовістю. Необхідно мати на увазі, що функція наукового тексту, яким є текст кваліфікаційної роботи, – послідовне та систематичне висвітлення та аргументований доказ чи, навпаки, аргументоване спростування наукових концепцій та теорій.

Відомо, що умови наукової комунікації породжують тенденцію до традиційності та уніфікації мовних засобів, яка проявляється як на рівні стандартизації термінології, так і при виробці типових прийомів композиційної організації, а це зв'язано з появою певних синтаксичних конструкцій, типових для текстів наукового стилю.

Так, детальна передача причинно-наслідкових відношень, використання підрядних речень, дієприкметникових і дієприслівникових зворотів, широке використання паралельних конструкцій та вставних слів (*по-перше; по-друге; як вже зазначалося; як відомо; на перший погляд* і т. ін.) покликані забезпечити більшу аргументованість того, що висловлюється, та полегшення розуміння читачем тексту роботи.

У тексті кваліфікаційної роботи рекомендується ширше використання пасивних конструкцій замість активних, що створює безособовість вираження думки; пропонується заміна дієслова-присудка сполученням іменника з дієсловом (*проводити аналіз, являти інтерес для...* та ін.)

В останньому випадку синонімічними виявляються зв'язкові дієслова (*бути, являтися, ставати*) та напівзв'язкові та напівзнаменні (*являти собою, помічати, виявлятися*). Окрім цього, у науковому мовленні широко прийнята нульова

зв'язка, наприклад: *звідси – неадекватність вираження змісту.*

Здобувачам треба звернути увагу на вираження авторської позиції, модальності та зв'язності тексту. Необхідність доказової оцінності вимагає частого використання так званих пропозиційних установок, які виражають ставлення автора до висловлювання та одночасно служать для зв'язку з попереднім висловлюванням (*уявляється доцільним відмітити...; слід, однак підкреслити...; як бачимо; як вважаємо; якщо виходити з тлумачення терміна ...; умовимося вважати, що...; повертаючись до питання про...; зазначимо...; відомо/загальновідомо, що...; загальновизнано, що...; очевидним є той факт, що ...*). Ці вислови авторського погляду чи думки найбільш частотні на початку абзацу, але можуть використовуватися також і як вставні і всередині речення (наприклад: *..., як неважко показати, ...*).

Рекомендується також звернути особливу увагу на деякі особливості використання форм особи. Вважається більш доцільним використання безособових, порівняно з особовими, зворотів (*«можна вважати доведеним...»* замість *«ми довели...»*, *«неважко впевнитися у тому, що...»* замість *«ми впевнені...»*). Для більшої переконливості важливо також показати і підставу для авторської оцінки: *аналіз прикладів показує...; наведені факти підтверджують...; у зв'язку з зазначеним вище можна...; як бачимо з даних таблиці... .* Корисними еквівалентами виявляються сполучення, як-от: *у дослідженні встановлено...; аналіз засвідчив...; з результатів аналізу випливає, що...; результати проведеного аналізу/роботи дають підстави вважати, що...; з огляду на викладене доходимо таких висновків ...; аналіз результатів спрямованого асоціативного експерименту... виявив...; наведений далі приклад ілюструє ...; у процесі дослідження було також зафіксовано, що ... і т. ін.*

Перша особа однини (*я намагаюсь відслідкувати...; я вважаю можливим...*) доречна у тексті в працях авторитетних вчених. Починаючим авторам, якими є здобувачі освіти, у тексті наукової роботи слід уникати подібних егоцентричних побудов.

Деякі недосвідчені автори намагаються створити видимість аргументації, використовуючи такі конектори як *«отже»* або *«таким чином»*, що небажано при відсутності дійсно логічної мотивації. Це зауваження не означає пропозицію не використовувати ці зв'язки. Навпаки, вони є необхідними, але як підкріплення дослідницької логіки міркування. Здобувачу треба користуватися багатим арсеналом подібних засобів: сполучники, сполучникові прислівники, комбінації вищо-часових форм дієслова тощо. Зв'язкові засоби, як правило, виконують багато комунікативних функцій. Вони можуть вказувати на початок міркування (*перш за все; тепер; спочатку*), можуть протиставляти наступне попередньому (*з одного боку; з іншого боку; разом з тим*), виражати наслідкові відношення

(таким чином; відтак).

Під час написання тексту роботи здобувачам освіти необхідно логічно, структурно та графічно представляти думку у межах кожного абзацу, для того щоб рух інформації до читача був оптимально організованим.

Основна думка зазвичай розміщується на початку абзацу. Тому перше речення дуже важливе для орієнтування в тексті. Від ствердження потім слід перейти до доказу, підкріплюючи його прикладами та їх аналізом.

Оскільки абзац є композиційним маркером тексту, бажано, щоб абзаци були пропорційні і сторінка ділилася б на невелику кількість частин. Сторінки з суцільним текстом без абзців викликають стомлення при читанні.

На фоні складних синтаксичних побудов короткі прості речення фіксують увагу читача, додатково акцентуючи важливі положення, факти, доводи. На початку абзацу такі речення служать для введення нової думки, переліку або доказу. Якщо короткі прості речення займають місце в кінці абзацу, вони підсумовують міркування.

Деякі кліше для написання наукових робіт див. у додатку 6.

2.6. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Список використаних джерел оформлюється згідно з вимогами державного стандарту України ДСТУ 8302:2015 у **АЛФАВІТНОМУ ПОРЯДКУ** у такий спосіб:

- наукові джерела у алфавітному порядку «кирилицею» (українська, польська тощо);
- наукові джерела у алфавітному порядку «латиницею» (англійська, німецька, французька мови тощо).

Можливо після списку використаної літератури наводити список використаних довідкових джерел – **довідкові джерела (словники)**, до якого вносяться словники, енциклопедії, довідники (якщо автор роботи використав вказані джерела у значній кількості).

Приклади оформлення бібліографії:

1. Монографії, книги, навчальні посібники одного автора:

1. Вовк О. І. Когнітивні аспекти методики викладання англійської мови у вищих навчальних закладах : навч.-метод. посібник. Черкаси : Вид-во «САН», 2010. 506 с.

2. Задорожна І. П. Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки : монографія. Тернопіль, 2011. 414 с.

3. Костик Є. В. Сучасна англійська мова : [навч.-метод. посіб. для студ. немовних факультетів вищ. навч. закл.]. Вид. 4-е, випр. і доп. / за ред. Є. В. Костик. Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2013. 120 с.

4. Cullen P. Cambridge Vocabulary for IELTS. Cambridge : Cambridge University Press, 2018. 178 p.

2. Два і більше авторів:

1. Єременко Т. Є., Мельниченко Г. В. Фоностилістика та культура іншомовного мовлення : [метод. реком. для аудит. та самост. роботи ст-тів ОС «Магістр» спец. 014 Середня Освіта (Мова і література (англійська))]. Одеса : Університет Ушинського, 2020. 80 с.

2. Тарнопольський О. Б., Кожушко С. П. Ділові проекти : підруч. з ділової англ. мови для студ. вищих закл. освіти та ф-тів екон. профілю : кн. для викладача. 2-ге вид., випр. і доп. Вінниця : Нова Книга, 2007. 88 с.

3. Miller A. H., Imrie B. W., Cox K. Student assessment in higher education : a handbook for assessing performance. Routledge, 1998. 282 p.

4. Yeremenko T. Ye., Lukyanchenko I. O. Learning Grammar in Context. Part 1. Sequence of Tenses. Modal Verbs. Oblique Moods. Навчальний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014.02 Середня освіта (Мова і зарубіжна література (англійська)). Одеса : Університет Ушинського, 2023. 216 с.

3. Автор(и) та редактор(и)/упорядники:

1. Словник-довідник педагогічних та психологічних термінів / за ред. А. Кузьмінського. Черкаси : Видавництво ЧДУ ім. Б. Хмельницького, 2002. 112 с.

2. Методика викладання англійської мови : [навч.-метод. посібн. для студ. вищ. навч. закл.] / уклад. І. В. Холод. Умань : Візаві, 2018. 165 с.

3. Теорія і практика формування іншомовної професійно орієнтованої компетентності в говорінні у студентів нелінгвістичних спеціальностей : колективна монографія / О. Б. Бігич та ін. ; за заг. та наук. ред. О. Б. Бігич. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2013. 383 с.

4. Longman Idioms Dictionary : over 6000 Idioms / ed. K. Stern. 3rd addition. Addison Wesley Longman Ltd, 2000. 398 p.

4. Статті в журналах, збірках наукових праць:

1. Єременко Т. Є. Мовленнєві засоби реалізації інтерактивної стратегії англomовного навчально-наукового лекційного дискурсу. *Наука і освіта*. 2015. № 6. С. 31-35.

2. Єременко Т. Є., Геркєрова О. М., Лук'янченко І. О. Інформаційно-комунікативні технології у формуванні мотивації здобувачів вищої освіти. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного*

університету ім. К. Д. Ушинського. Серія : Педагогіка. Одеса, 2021. Випуск 2(135). С. 43-52.

3. Lai Ying-Chun. Integrating vocabulary learning strategy instruction into EFL classrooms. *Taiwan Journal of TESOL*. 2013. Vol. 10 (1), P. 37-76.

4. Yeremenko T., Lukyanchenko I., Demchuk A. Development of prospective EFL teachers' questioning skills in classroom discourse: interdisciplinary approach. *Advanced Education*. Issue 9(21). 2022. P. 22-39. doi: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.254730>

5. Тези конференцій:

1. Котенко О. В. Іншомовна методична культура майбутнього вчителя початкової школи як базовий конструкт його професійного становлення. *Педагогіка та психологія: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень* : міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 20 липн. 2013 р.). Київ : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології». 2013. С. 52-55.

2. Yeremenko T. Ye., Yumrukuz A. A. Classroom discourse: teaching intonation of speech acts. *Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі* : Матеріали III Міжнар. Конгресу (м. Одеса, 18-21 трав. 2017 р.). Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. С. 566-567.

6. Частина видання (книги):

1. Bartlett L. Teacher Development through Reflective Teaching. *Second Language Teacher Education* / eds. Jack C. Richards, David Nunan. New York : Cambridge University Press, 1990. P. 202-214.

2. Long M. H., Sato C. J. Classroom Foreigner Talk Discourse : Forms and Functions of Teachers' Questions. *Classroom Oriented Research in Second Language Acquisition* / eds. H. W. Seliger, M. H. Long. Rowley, MA : Newberry House, 1983. P. 268-285.

7. Автореферати дисертацій:

1. Бігич О. Б. Теоретичні основи формування методичної компетенції майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : спец. 13.00.02. Київ, 2005. 36 с.

2. Гузь О. І. Навчання усного англomовного мовлення учнів початкової загальноосвітньої школи з використанням відеофонограми : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02. Київ, 2005. 22 с.

8. Дисертації:

1. Корнева З. М. Методика навчання майбутніх економістів англійського ділового мовлення на основі технології занурення : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2006. 304 с.

2. Рудакова Л. П. Навчання студентів розуміння соціокультурної інформації при читанні англomовної художньої літератури у вищих мовних навчальних

закладах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2004. 172 с.

9. Електронні ресурси:

1. Лабудько С. П. Блог як сучасний засіб взаємодії вчителів. *Електронні інформаційні ресурси: створення, використання, доступ* : матеріали Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., (м. Вінниця, 29-30 квіт., 2013 р.). URL : http://liyalno1.blogspot.com/2013/04/blog-post_30.html (дата звернення: 11.05.2020)

2. Basra S. M., Thooyibah L. A Speech Act Analysis of Teacher Talk in an EFL Classroom. *International Journal of Education*. 2017. № 10 (1). 73-81. doi: <http://dx.doi.org/10.17509/ije.v10i1.6848>

3. Campbell A. P. Using Livejournal for authentic communication in EFL classes. *The Internet TESL Journal*. 2008. № 10 (9). URL : <http://itesli.org/Techniques/Campbell-LiveJournal/> (last accessed: 12.05.2020)

2.7. ВИМОГИ ДО ФОРМАТУВАННЯ РОБОТИ

2.7.1. Загальні вимоги

Робота друкується за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210 x 297 мм) 14 кеглем шрифтом Times New Roman через 1,5 міжрядкових інтервали. Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє й нижнє – по 20 мм. Відступ абзацу дорівнює 1,25 мм.

Кожна структурна частина роботи (ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ, ВСТУП, ПЕРШИЙ/ДРУГИЙ РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ, ДОДАТКИ) починається з нової сторінки. Заголовки структурних частин друкують великими літерами, напівжирним шрифтом посередині сторінки. Крапка після заголовка не ставиться. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу напівжирним шрифтом. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Відстань між заголовком та підзаголовком і між підзаголовком та текстом дорівнює одному інтервалу (див. приклад оформлення заголовків та підзаголовків у додатку 7).

2.7.2. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків (малюнків), таблиць подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної

нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок цього розділу. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприклад: «2.1» (перший підрозділ другого розділу). Пункти нумерують у межах кожного кожного підрозділу. Наприклад: «2.1.3» (третій пункт першого підрозділу другого розділу) (див. додаток 7). Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти, підпункти можуть не мати заголовка.

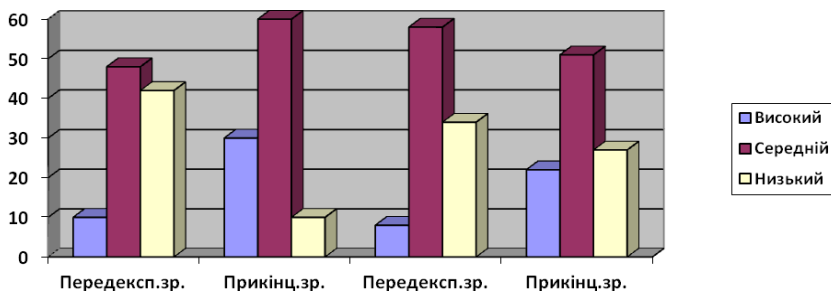
Ілюстрації і таблиці, які розміщені на окремих сторінках наукової роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

2.7.3. Оформлення ілюстрацій і таблиць

Ілюстрації (малюнки, схеми, графіки, діаграми) і таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Посилання в тексті на номер малюнка, таблиці, сторінки, розділу пишуть скорочено та без знаку «№». Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» / «Мал.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Рис. 2.2 (другий рисунок другого розділу). Номер ілюстрації, її назву і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією по центру сторінки. Якщо в розділі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами. Див. приклад нижче:

Рис. 2.2. Порівняльний аналіз результатів передекспериментального та післяекспериментального зрізів в ЕГ та КГ

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиць. Таблицю розміщують після першого згадування про неї.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують надпис «Таблиця» із зазначенням її номера курсивом. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: *Таблиця 2.1* (перша таблиця другого розділу). Якщо в розділі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами. Нижче напівжирним шрифтом з вирівнюванням по центру друкують назву таблиці. Приклад оформлення таблиць:

Таблиця 2.2.

**Порівняльні кількісні дані рівнів сформованості СК
учнів ЕГ та КГ, (у %)
(передекспериментальний зріз)**

Група	Рівень сформованості СК		
	Низький	Середній	Високий
КГ	50,14%	43,65%,	6,21%
ЕГ	51,65%	42,21%	6,14%

При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» та її номер вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовж табл.» і вказують номер таблиці.

Як правило, після таблиць робиться узагальнення у вигляді висновків, котрі в тексті починаються словами: «таблиця дозволяє зробити висновок, що», «із таблиці видно, що» і т. ін. Часто таблиці дають змогу виявити та сформулювати певні закономірності.

2.7.4. Оформлення додатків

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б. Один додаток позначається як додаток А. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами напівжирним шрифтом з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується

слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток.

Текст кожного додатка за необхідністю може бути поділений на розділи та підрозділи, які нумерують в межах кожного додатка. Наприклад: Б.2 – другий розділ додатка Б.

2.7.5. Деякі тонкощі форматування роботи

У тексті будь-якої наукової роботи вживаються слова та їх елементи, які пишуться окремо, але не можуть бути розміщеними на різних рядках. Для запобігання таких помилок використовують так званій нерозривний пробіл, який здійснюють одночасним натисканням клавіш Ctrl + Shift та пробілу. Перелік випадків необхідного вживання нерозривного пробілу:

- 1) ініціали та прізвища: М. М. Грищенко чи М. Шанко;
- 2) скорочення перед і після цифри: 2022 р.; с. 145;
- 3) у бібліографії перед двокрапкою: Київ : Вища школа;
- 4) у назві установ перед і після слова «імені»: Київський національний університет імені Т. Г. Шевченка.

Коли рядок закінчується на **дефіс**, який відділяє цифру від наступної цифри або літери (с. 3-5; у 2000-х рр.), такий дефіс також роблять нерозривним за допомогою комбінації клавіш Ctrl + Shift + дефіс.

Для того, щоб впевнитися, що нерозривні пробіл і дефіс ніде не пропущені, потрібно включити перевірку недрукованих знаків при комп'ютерному наборі тексту (значок ¶ у командному рядку Windows). За такої умови звичайний пробіл буде позначатися крапкою між словами, а нерозривний – значком °. Бажано також перевірити, щоби між словами не було зайвих пробілів.

Неприпустимо робити відступ абзацу за допомогою клавіші табуляції або пробілу. Форматування абзацу треба здійснювати програмним засобом у спеціальному діалоговому вікні «абзац».

3. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Метод – 1) спосіб організації пізнавальної й дослідницької діяльності науковця з метою вивчення явищ і закономірностей певного об'єкта науки; 2) система процедур аналізу об'єкта дослідження та/або перевірки отриманих результатів (у другому значенні метод ототожнюється з терміном «методика»).

Методи диференціюють на *загальні* та *спеціальні*. Перші є дослідницькими операціями з явищами об'єктів будь-якої науки, другі застосовуються в конкретній науці щодо опису й аналізу її об'єкта. До загальних методів належать *екстраполяція, індукція, дедукція, аналіз, синтез, опис, порівняння, формалізація,*

ідеалізація, експеримент, фальсифікація, моделювання тощо. Надаємо коротку характеристику зазначених методів.

Екстраполяція – є методом розповсюдження теоретичних висновків щодо вивчених фактів на інші подібні факти.

Індукція розглядається як метод узагальнення результатів окремих конкретних спостережень й експериментів (шлях від конкретного, одиничного до загального). У лінгвістичних дослідженнях індуктивні методи застосовуються під час створення різних класифікацій мовних явищ, вивченні синкретизму, універсальї, типології та характерології мов.

Дедуція є методом переходу від загальних тверджень до конкретного умовиводу, знань про одиничне, що перебувають у логічних відношеннях слідування. У лінгвістиці дедуктивні методи використовуються щодо встановлення статусу різних мовних одиниць, належності їх до певної частини мови, розряду, категорії за умови визначення загальної кваліфікації частини мови, розряду, категорії і т. ін.

Аналіз і синтез як загальнонаукові методи являють собою діалектичну єдність протилежностей: перший передбачає розділення цілого на частини й опис кожної з частин і зв'язків між ними, другий – поєднання частин у цілісну систему.

Порівняння використовується з метою вияву спільних і специфічних ознак двох явищ, розбіжностей між ними за певними параметрами.

Узагальнення як загальнонауковий метод передбачає формулювання загальних правил, законів або тенденцій на основі аналізу конкретних випадків чи даних.

Опис – узагальнення та приведення в систему записів, що одержані за допомогою інших методів дослідження.

Абстрагування застосовується для виділення основних або суттєвих характеристик об'єкту дослідження, виключаючи вторинні або непотрібні деталі, тоді як *конкретизація* – для призведення абстрактних або загальних концепцій до конкретних прикладів чи ситуацій.

Формалізація як загальнонауковий метод ґрунтується на встановленні відповідності досліджуваних об'єктів, їхніх ознак і відношень до сталих, добре доступних для огляду й можливих для ототожнення матеріальних конструкцій, які дають змогу виявити й фіксувати сутнісні особливості предмета вивчення.

Ідеалізація є процесом розумового творення ідеалізованих об'єктів на підставі припущення умовної тотожності ідеальної моделі й реального зразка, формулювання ідеалізованих припущень. Вона є результатом пізнавальної діяльності дійсного стану речей й є важливим засобом створення наукових

теорій. У мовознавстві результатом ідеалізації є моделі перекладу, комунікативної ситуації, дискурсу тощо.

Моделювання є сукупністю способів ідеалізації й абстрагування, аналізу й синтезу з метою розумового й формалізованого (спрощеного) представлення об'єктів (оригіналів) дослідження й вивчення на підставі цього представлення відповідних явищ, ознак, процесів, зв'язків, установлення закономірностей існування й функціонування об'єктів. Моделювання застосовується за умови неможливості чи ускладненості дослідження оригіналів у природному середовищі для визначення їхніх характеристик, оптимізації управління й користування об'єктами, для перевірки гіпотез тощо.

Фальсифікація полягає в навмисному висуненні хибної гіпотези задля встановлення об'єктивних закономірностей або взагалі в доведенні хибності гіпотези шляхом її емпіричної перевірки, адже всяка гіпотеза має припускати можливість свого спростування.

Експеримент передбачає емпіричну перевірку гіпотези на практиці, розв'язання проблеми дослідним шляхом на підставі анкетування, опитування, вимірювання, статистичного аналізу й обробки отриманих результатів. У мовознавстві широко застосовується асоціативний експеримент, різні методики експериментальних фонетичних, психолінгвістичних досліджень.

Методика викладання іноземних мов має широку систему методів дослідження, у яку входять науково-дослідні методи базових наук – психології, лінгвістики, психолінгвістики, дидактики. Методи дослідження щільно зв'язані між собою, можуть використовуватися як окремо, так і в сукупності, перевага надається тим чи іншим методам, виходячи з конкретних цілей та завдань, а також етапу дослідження у галузі методики викладання іноземних мов.

До методів науково-теоретичного рівня відносять наступні: *індукція та дедуція, (теоретичний) аналіз і синтез, абстрагування та конкретизація, узагальнення, порівняння, екстраполяція, класифікація, моделювання* (див. вище).

Методи науково-експериментального рівня такі:

1. Якісні методи

Вивчення і аналіз програм, освітніх документів передбачає вивчення навчальних програм, планів уроків, робіт учнів/здобувачів та інших матеріалів з метою оцінки методів викладання та їх ефективності.

Вивчення і узагальнення педагогічного досвіду як метод спрямований на збір та аналіз досвіду успішних практик вчителів з метою виявлення ефективних методів і підходів у навчанні.

Експертна оцінка передбачає збір думок експертів з метою якісного аналізу проблеми або явища.

Наукове (педагогічне) спостереження спрямовано на безпосереднє вивчення поведінки та взаємодії учасників освітнього процесу в природних умовах. Це метод, при якому пізнання педагогічних процесів або явищ здійснюється дякуючи їх особистому сприйняттю дослідником. Спостереження планується, враховуючи кількість об'єктів, час, характеристики педагогічних ситуацій тощо. Спостереження може бути з власною участю, коли дослідник активно бере участь у подіях, або без власної участі, коли дослідник залишається стороннім спостерігачем. Безпосередня реєстрація дозволяє фіксувати моменти реальних явищ, тоді як опосередкована – отримувати фактичний матеріал про сліди певних явищ. Візуальні способи спостереження все частіше передбачають використання різних технічних засобів.

Інтерв'ю є фундаментальним якісним методом, що дозволяє отримати детальну інформацію про досвід, ставлення та мотивацію учасників освітнього процесу. Воно може бути структурованим, напівструктурованим або неструктурованим, залежно від цілей дослідження.

Бесіда є як самостійним, так і додатковим методом дослідження, який використовується для отримання необхідної інформації або пояснення того, що залишилося незрозумілим під час спостереження. Це усно-контактна форма комунікації, що проводиться згідно з попередньо підготовленим планом, який включає перелік питань для обговорення. Бесіда проходить у вільній формі без запису відповідей співрозмовника.

2. Кількісні методи

Анкетування є широко використовуваним методом для збору даних від великої кількості респондентів. Воно може містити як закриті питання з варіантами відповідей, так і відкриті питання, що дозволяють отримати більш детальні відповіді.

Тестування є класичним методом, що використовується у дослідженнях з методики викладання іноземних мов. Тести застосовуються для оцінки знань і навичок учнів/здобувачів у вивченні іноземної мови, їх навчальних досягнень. Це можуть бути стандартизовані тести або спеціально розроблені для конкретного дослідження. Тести класифікують за *основною метою використання* (діагностичні, прогностичні, констатуючі, змішані); за *структурою* (прості (однорідні), комбіновані); за *періодичністю використання* (повсякденні (поточні, періодичні, глобальні)); за *змістом знань, умінь, навичок* (аспектні, комплексні); за *формою виконання* (усні, писемні, змішані); за *умовами та місцем проведення* (аудиторні, позааудиторні).

Хронометрування передбачає вимірювання часу, витраченого на виконання певних завдань або процесів.

Математико-статистичні методи використовуються для аналізу кількісних

даних і перевірки статистичних гіпотез. Вони допомагають оцінити результати експерименту, підвищують надійність висновків, дають підстави для теоретичних узагальнень. Найпоширенішими у методиці викладання іноземних мов є *реєстрація, ранжирування, шкалювання*. За допомогою статистичних методів визначають середні величини отриманих показників: *середнє арифметичне* (наприклад, визначення кількості помилок у перевірених роботах контрольної та експериментальної груп); *медіана показник середини ряду* (наприклад, у разі наявності дванадцяти людей у групі медіаною буде оцінка шостої людини у списку, у якому всіх розподілено за рангом їхніх оцінок); *ступінь розсіювання* – дисперсія, або середнє квадратне відхилення, *коефіцієнт кореляції* та ін. Для проведення цих підрахунків застосовують відповідні формули й довідкові таблиці чи спеціалізовані програми. Результати, опрацьовані за допомогою цих методів, дають змогу показати кількісну залежність у вигляді графіків, діаграм, таблиць.

3. Змішані методи

Моделювання зорієнтовано на творення моделей процесів або систем для їх аналізу та вдосконалення. Може включати як якісні, так й кількісні компоненти.

Кейс-стаді включає детальне вивчення одного або кількох випадків (учнів/здобувачів, груп, класів) з використанням як якісних, так і кількісних методів. Це дозволяє отримати глибоке розуміння досліджуваних явищ.

Пробне навчання передбачає проведення навчальних сесій з метою перевірки ефективності нових методів чи матеріалів. При цьому вчитель, використовуючи свій власний досвід, без глибокого та тривалого вивчення проблеми, робить пошук, який допомагає підтвердити або спростувати початкове припущення, спрямоване на поліпшення окремих аспектів процесу навчання. Може включати як якісний аналіз процесу та результатів, так і кількісні вимірювання досягнень учнів.

Дослідне навчання включає в себе проведення навчальних занять з метою експериментальної перевірки ефективності певних методик. Таке навчання має масовий характер, тобто дослідження проводиться у великій кількості навчальних закладів протягом тривалого часу. Дослідне навчання включає як якісні, так і кількісні компоненти.

Експеримент як метод наукового пошуку передбачає створення контрольованих умов для вивчення впливу різних методів викладання на результати навчання. Під експериментом розуміють науково поставлений дослід, заснований на ретельному вивченні варіювання явища, яке досліджується, при можливому урівноваженні всіх інших значущих факторів (за С. Ніколаєвою).

Саме експеримент є ключовою частиною ґрунтовного методичного дослідження. Він планується, як правило, з метою визначення або уточнення

основних напрямків здійснення наукового дослідження, дослідної перевірки його результатів, ефективності розробленої методичної системи.

Здобувачі, що виконують наукове дослідження з методики викладання іноземної мови, мають знати, що за характером проблем, на вирішення яких спрямовано експеримент, дослідження розділяються на три категорії.

Перша категорія – дослідження первинних проблем. Це є самостійне дослідження якої-небудь проблеми однієї з базисних наук, вирішення котрої є необхідною основою вирішення власне методичних проблем. Первинні дослідження можуть бути психолого-методичні, лінгво-методичні, соціолого-методичні і т. ін. Це дослідження, наприклад, у галузі вивчення мотиваційних передумов оволодіння іноземною мовою, проблеми здібностей до іноземної мови тощо.

Друга категорія – вторинні дослідження. Це є переважно експериментальні дослідження фундаментальної методичної проблеми, вирішення якої безпосередньо співвідноситься з ознакою одного з методів навчання іноземних мов (методостворювані проблеми). Вторинні дослідження повинні базуватися на результатах первинних. Це, наприклад, дослідження ефективності перекладних вправ для навчання лексики чи граматики, порівняння ефективності комплексного та усного ввідного курсів і ін.

Третя категорія – теоретичні дослідження. Це – дедуктивний пошук нового шляху навчання конкретних мовних явищ або мовленнєвих вмінь, що спирається на результати первинних та вторинних досліджень. Цей шлях згодом вдосконалюється та його ефективність перевіряється в експерименті. Таке дослідження носить науково-практичний характер.

Зустрічаються також роботи змішаного характеру.

Велике значення для виконавців кваліфікаційної роботи магістра має усвідомлення специфіки відношень теорії та експерименту.

Відтак, у методиці викладання іноземних мов, як і у будь-якій іншій експериментальній науці – теорія може бути створена тільки при активній участі експериментальних досліджень. Тому теорія не може бути протиставлена експерименту, а необхідно розрізняти дедуктивно-теоретичну та експериментально-теоретичну частини дослідження, у взаємодії котрих і створюється методична теорія.

Дедуктивно-теоретична – це експериментальна частина дослідження, функції якої такі:

1. Сформулювати та сформулювати гіпотезу.
2. Обґрунтувати структуру і методику експерименту.

До змісту експериментально-теоретичної частини входять:

1. Проведення експерименту та опис його ходу.

2. Вирішення питань щодо забезпечення достовірності експерименту.
3. Дослідження процесуального аспекту експерименту та його інтерпретування.
4. Виклад та аналіз результативного аспекту експерименту (готових даних).
5. Синтезування даних результативного та процесуального аспектів експерименту дослідження.
6. Розв'язання проблеми.

Для проведення наукового дослідження необхідно здійснити вибір виду методичного експерименту, враховуючи певні критерії, за якими класифікуються експерименти у методиці викладання іноземних мов (за П. Гурвичем). Такі критерії є орієнтирами для визначення місця, цілі, структури, організації та методики експерименту. Це такі критерії як:

1. Співвіднесеність експерименту з певними фазами дослідження.
2. Кількість гіпотез, що протиставляються в експерименті.
3. Ступінь наближеності експерименту до реального процесу навчання.
4. Ступінь визначеності наперед реалізації плану експерименту.

Згідно з першим критерієм виділяються: *діагностичні* (в результаті експерименту дослідник закріплюється у своїй первісній думці, яка базується на педагогічному досвіді); *розвідувальні* (спрямовані на уточнення гіпотези); *основні експерименти*.

За другим критерієм розрізняють *вертикальні* (неваріантні), *горизонтальні* (варіантні) та *змішані* експерименти.

У вертикальних експериментах порівнюються рівні знань, умінь та навичок, яких випробувано до та після експериментального навчання. У горизонтальних експериментах порівнюються різні варіанти (гіпотези), що реалізуються в експериментальних та контрольних групах. У змішаних експериментах досліджується в цілому тільки один шлях навчання, однак окремі його ланцюги представлені у декількох варіантах, що виключають один одного.

На основі третього критерію експерименти групують на *штучні* та *природні*. Для штучних характерно:

- зменшення кількості випробуваних у порівнянні зі звичайною чисельністю груп та класів;
- спеціальний відбір випробуваних;
- проведення експерименту після спеціального корективного курсу;
- ізолювання досліджуваного компонента навчання від інших компонентів навчального процесу;
- збільшення часових витрат (навчальних годин) на компонент, що досліджується.

За четвертим критерієм експерименти розрізняються на *переддетерміновані неповністю (відкриті)* та *переддетерміновані (закриті)*. Відкриті експерименти є такі, план котрих припускає можливість різноманітних змін і доповнень. Хід закритих експериментів суворо передбачений та не припускає ніяких змін.

За метою експерименту розрізняють: *перевірно-пошуковий*, який спрямовано на пошук прийомів навчання, оптимального варіанту програм, кращого методу викладання; *перевірно-вибірковий*, який спрямовано на вибір між методами, прийомами, програмами і т. ін. в однакових умовах навчання.

За змістом виділяється *власне методичний* та *навчальний* експерименти. Власне методичний перевіряє методи, прийоми, систему(комплекс) вправ та ін. Навчальний експеримент перевіряє розташування навчального матеріалу, якість підручника, програм і т. ін.

Методичний експеримент – це організована для вирішення методичної проблеми спільна діяльність експериментатора та випробуваних, невід'ємними ознаками якої є:

1. Чітка відокремленість за часом (початок та кінець).
2. наявність попередньо сформульованих гіпотез.
3. План та організаційна структура, які адекватні висунутим гіпотезам.
4. Можливість ізольованого врахування методичного впливу фактору, що досліджується.
5. Вимір вихідного та заключного стану релевантних для проблеми дослідження знань, умінь та навичок випробуваних за критеріями, що відповідають специфіці проблеми, що розглядається, та меті експерименту.

Для виконання кваліфікаційної роботи магістра необхідно знати дидактичні вимоги до експериментального дослідження, а саме:

1. Дослідження повинно базуватися на глибокому ознайомленні з дидактичною, психолінгвістичною, методичною та іншою літературою з проблеми дослідження, а також з досвідом, що мається у цій галузі.
2. До початку експерименту необхідно визначити його вид (вертикальний або горизонтальний, відкритий чи закритий і т. ін.)
3. Необхідно виробити науково обґрунтовану гіпотезу до початку експерименту.
4. Мета експерименту має бути чіткою, на її основі розроблюють конкретні завдання кожного етапу.
5. Методика приведення експерименту має повністю відповідати характеру дослідження.
6. Експеримент має бути поділений на необхідне число етапів з чітко визначеними завданнями для кожного з них.
7. Подовженість експерименту має співвідноситися з загальним

навантаженням випробуваних.

8. Необхідно підібрати контрольні групи так, щоб за основними параметрами вони були рівноцінні.

9. Треба забезпечити аналогічність усіх умов роботи експериментальних і контрольних груп.

10. Треба визначити математичний апарат об'єктивної обробки результатів.

11. Будь-яке експериментальне дослідження має починатися з передекспериментального (діагностичного) зрізу і завершуватися післяекспериментальним (прикінцевим/контрольним) зрізом.

12. Важливо сформулювати як якісні, так і кількісні критеріїв оцінювання навчальних досягнень тих, хто навчається; тривалість методичного експерименту; вказати навчальний заклад, де він проводився; вказати терміни протягом яких експеримент проводився; кількість учасників експерименту.

Як результат зазначеного вище, здобувачам, що виконують кваліфікаційну роботу магістра, пропонується модель *методичного експерименту*, яка містить такі компоненти:

1. Вибір проблеми (сумісно з науковим керівником).
2. Вивчення літератури з проблеми, архівних документів, узагальнення педагогічного досвіду та формулювання теми дослідження.
3. Визначення місця експерименту у розв'язанні проблеми, що досліджується.
4. Формулювання цілей та завдань експерименту.
5. Підготовка робочої гіпотези.
6. Вибір виду експерименту.
7. Планування експерименту (визначення етапів та серій, що варіюються або не варіюються і т. ін.).
8. Підбір та підготовка груп випробуваних.
9. Організація та врахування додаткових факторів (вплив зовнішніх умов, матеріали і т. ін.).
10. Проведення передекспериментального зрізу.
11. Організація та проведення експериментального навчання.
12. Поточні зрізи в процесі експериментального навчання.
13. Налагодження та корекція ходу експерименту.
14. Використання усіх необхідних методів науково-теоретичного та науково-експериментального рівнів.
15. Контрольний зріз.
16. Обробка та інтерпретація одержаних даних.
17. Післяекспериментальний зріз.
18. Заключні висновки.

Слід мати на увазі, що компоненти цієї моделі у конкретних експериментах можуть бути випущені або мінятися місцями.

Найбільш розповсюдженою формою експерименту у кваліфікаційній роботі магістра спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і зарубіжна література (англійська)) є зіставлення результатів навчання в контрольних і експериментальних групах/класах. Цей експеримент включає вибір та зрівняння класів, принаймні за рівнем навчання, визначення початкового рівня знань, умінь і навичок, проведення експериментального навчання, оцінку досягнутого рівня знань, умінь і навичок, а також аналіз динаміки результатів навчання та їх оцінку.

4. ОРІЄНТОВНИЙ ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

№	Етапи підготовки кваліфікаційної роботи магістра	Терміни виконання	Очікуваний результат
1	Підготовчий етап: вибір теми, розроблення обґрунтування теми	до кінця листопада першого року навчання	Розгляд теми на кафедрі
2	Робота над теоретичною частиною дослідження	листопад – грудень першого року навчання	Складання списку інформаційних джерел, написання тексту першого розділу
3	Експериментальний (емпіричний) етап дослідження	січень – травень першого року навчання	Добір методів та методик дослідження, проведення експериментальних досліджень, збір емпіричного матеріалу
4	Аналітичний етап	червень першого року навчання	Опрацювання результатів дослідження, підготовка висновків

5	Підготовка тексту магістерської роботи	вересень – жовтень другого року навчання	Текст вступу, розділів магістерської роботи, висновків, оформлення списку використаних джерел
6	Попередній розгляд магістерської роботи на кафедрі	у межах переддипломної практики (згідно з графіком)	Мультимедійна презентація, текст роботи в повному обсязі в електронному та друкованому вигляді
7	Рецензування кваліфікаційної роботи магістра	Перший тиждень грудня другого року навчання	Відгук наукового керівника, зовнішня та внутрішня рецензія
8	Офіційний захист кваліфікаційної роботи магістра на засіданні Екзаменаційної комісії	За графіком Екзаменаційної комісії	Рішення Екзаменаційної комісії, підсумкова оцінка, рекомендація щодо продовження навчання

5. ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Стан готовності кваліфікаційної роботи здобувача до захисту визначається науковим керівником. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання здобувачем індивідуального навчального плану.

До захисту допускаються кваліфікаційні роботи, виконані здобувачем самостійно з дотриманням принципів академічної доброчесності. Важливою умовою допуску до захисту кваліфікаційної роботи є її перевірка на наявність текстових запозичень (академічного плагіату).

Плагіатом вважається оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих (оприлюднених) текстів інших авторів без відповідного покликання. При цьому, плагіатом є не лише текстуальні запозичення, зроблені без покликань, але й запозичення ідей (думок) інших науковців без посилання на джерела, у яких такі оприлюднені.

Якщо у кваліфікаційній роботі магістра виявлено науковим керівником, рецензентом чи членом ЕК плагіат, то залежно від того, на якому етапі був виявлений плагіат: на таку роботу пишеться негативний відгук науковим керівником з недопущенням роботи до захисту перед ЕК, або негативна рецензія

рецензентом, або робота оцінюється незадовільною оцінкою екзаменаційною комісією (якщо плагіат був виявлений в ході захисту роботи).

Перевірка на наявність текстових запозичень (академічного плагіату) здійснюється Університетом за допомогою спеціальних комп'ютерних програм StrikePlagiarism та Unicheck.

Рекомендуємо ознайомитися з інструкцією щодо процедури технічної перевірки на наявність текстових запозичень (академічного плагіату), яка представлена на сайті Університету Ушинського <https://pdpu.edu.ua/doc/universitet/yakist/instrukt.pdf>.

Згідно з п. 1.8. зазначеної Інструкції науковий керівник завершеної роботи здобувача вищої освіти допускає до процедури перевірки на плагіат. Здобувач за заявою (див. додаток 8) подає текст роботи на кафедру Системному Оператору в роздрукованому та електронному форматі в термін, встановлений кафедрою. Електронний формат текстових робіт здобувачів вищої освіти має подаватись у двох файлах DOC, DOCX (Microsoft Word): перший файл – повний текст роботи і другий файл – варіант тексту роботи підготовлений для перевірки без таких складових як-от «ЗМІСТу», «ПЕРЕЛІКУ УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «СПИСКУ ЛІТЕРАТУРИ», «ДОДАТків». Назва файлів включає прізвище автора, факультет/спеціальність, рік (наприклад, для повного файлу: Isaenko_fPhil_2024, файлу для перевірки: Isaenko_fPhil_2024_check).

Згідно п. 1.9. Інструкції електронний формат роботи завантажується до Системи для перевірки на наявність збігів/подібності/схожості текстів. Система визначає рівень збігів/ подібності/схожості текстів, що перевіряються до текстів документів, що містяться у внутрішніх базах даних Систем, Університету Ушинського, університетів-партнерів та в Інтернеті. Генерується звіт подібності, що надається для його для аналізу науковому керівнику. Цей звіт надає інформацію, що дозволяє провести незалежну оцінку по відношенню до визначення рівня подібності академічного тексту та коректності встановлених запозичень у тексті. При наявності виявлених фрагментів текстових запозичень у роботі, всі вони мають бути розглянуті на предмет належного оформлення цитувань та посилань на першоджерела.

Згідно п. 1.17 Інструкції науковий керівник, визначає доцільність її детальнішого аналізу, у тому числі із залученням експертів. У разі необхідності, для усунення недоліків у перевірених текстах надається до 10 робочих днів для доопрацювання роботи. Після чого така робота перевіряється повторно згідно з зазначеною вище процедурою. Якщо за результатами повторної перевірки коефіцієнт подібності/схожості залишається з попередніми показниками, то робота вважається такою, що не пройшла перевірку на плагіат. Здобувач освіти має право на доопрацювання роботи і подання її до захисту на наступний

навчальний рік.

У разі незгоди з результатами експертного висновку щодо наявності текстових запозичень, здобувач вищої освіти має право подати письмову апеляцію до комісії з питань доброчесності наступного робочого дня після оголошення результатів перевірки. Розгляд апеляції здійснюється комісією відповідно до Положення і Порядку Університету Ушинського (див. п. 2.4. Інструкції).

Якщо робота і звіт подібності допущені (прийняті) науковим керівником, робота допускається до попереднього захисту і процедура наявності текстових запозичень (академічного плагіату) завершується. Звіт подібності долучається до супровідних матеріалів кваліфікаційної роботи магістра (п. 1.18 Інструкції).

На попередній захист здобувач вищої освіти повинен представити повністю готову та перевірену на унікальність роботу оформлену відповідно до всіх вимог, зазначених у п. 2 рекомендацій. До роботи додається протокол аналізу звіту подібності науковим керівником.

Також здобувач вищої освіти має підготувати доповідь, у якій розкриваються результати роботи як наслідок вирішення завдань дослідження. У разі виявлення несуттєвих недоліків здобувачеві надаються рекомендації для їх виправлення. Якщо робота не відповідає вимогам, має значні недоліки надається висновок про причини її недопуску до захисту.

Після попереднього захисту у разі повної відповідності встановленим вимогам та виправленні вказаних недоліків здобувач представляє кваліфікаційну роботу на кафедру не пізніше ніж за 3 дні до початку захистів кваліфікаційних (магістерських) робіт. До роботи додається супровідна документація, а саме: заповнене завдання на кваліфікаційну роботу магістра, звіт подібності (короткий та повний), протокол аналізу звіту подібності науковим керівником. Якщо друковані статті здобувача за темою роботи, документи, що вказують на її практичне застосування не увійшли до додатків роботи, вони також додаються до супровідної документації.

Завершена, належним чином оформлена та прошита кваліфікаційна робота магістра реєструється і передається науковому керівникові для написання висновку у визначений термін.

Науковий керівник надає відгук, у якому відмічається ступінь самостійності виконання роботи, знання літератури за вибраною темою, знайомство з сучасними досягненнями в науці, відповідність структури роботи її темі.

Окрім цього кваліфікаційна робота передається на рецензування на спеціалізовану кафедру *іншого закладу освіти*, на якій виділяється рецензент, що є висококваліфікованим науково-педагогічним працівником. Склад рецензентів затверджується на засіданні кафедри.

Здобувач має право ознайомитися зі змістом рецензії на свою роботу не пізніше ніж за день до захисту.

Кваліфікаційна робота магістра з супровідною документацією, до якої додається також рецензія та подання голові екзаменаційної комісії (далі – ЕК) передається секретарем кафедри у відповідну ЕК, де відбуватиметься захист роботи, не пізніше ніж за день до початку захистів кваліфікаційних (магістерських) робіт на поточній сесії.

Захист кваліфікаційних робіт проходить на засіданні ЕК відповідно до графіка, який доводиться до відома здобувачів вищої освіти деканатом. У визначений день здобувач повинен з'явитися для публічного захисту роботи.

Здобувач доповідає зміст основних положень кваліфікаційної роботи. У своєму виступі протягом 7-10 хвилин здобувачеві необхідно охарактеризувати цілі та завдання і зміст дослідження, а також висновки, до яких він дійшов в результаті свого дослідження, надати відповіді на зауваження рецензента (за наявністю). Рекомендуємо у виступі спиратися на зміст ВСТУПу і ВИСНОВКів та підготувати тези доповіді у письмовому вигляді. Текст виступу необхідно узгодити з науковим керівником.

Доповідач повинен говорити чітко і виразно, дотримуючись орфоепічних та граматичних норм сучасної літературної української мови. При підготовці до виступу рекомендуємо також кілька разів проговорити доповідь вголос (обов'язково разом із презентацією, якщо вона передбачена), кожного разу засікаючи час, щоб не перевищити встановлене часові обмеження.

Виступ може супроводжуватись презентацією, наприклад, постерною презентацією, додатковими ілюстративними / роздатковими матеріалами (діаграми, таблиці, схеми, тощо). Презентація повинна бути логічним доповненням доповіді, слугуючи її візуальним супроводом, а не точним повторенням. Текст на слайдах не повинен дублювати зміст доповіді. Рекомендується уникати великої кількості тексту на слайдах. Особливу увагу слід приділити представленню результатів дослідження у вигляді схем, таблиць, діаграм, прикладів розроблених завдань і коментарів.

Члени ЕК та присутні на захисті роботи можуть задавати запитання в обсязі теми дослідження, на які здобувач повинен дати вичерпні та обґрунтовані відповіді.

Під час оцінювання кваліфікаційних робіт комісія враховує відповідність дослідження сучасним вимогам до науково-дослідних робіт у галузі методики викладання англійської мови та зарубіжної літератури, відгук наукового керівника та рецензента, результати публічного захисту здобувача, повноту відповідей на поставлені запитання та зауваження. Кваліфікаційна робота повинна свідчити про високий рівень методологічної та професійної готовності

майбутніх учителів англійської мови та зарубіжної літератури до самостійної професійної діяльності.

Повторний захист кваліфікаційної роботи магістра з метою підвищення оцінки заборонено.

У разі незгоди з оцінкою, студент може подати заяву чи скаргу з питань порушення прав або необ'єктивної оцінки голові ЕК, який їх розглядає та ухвалює відповідні рішення.

Відповідно до «Положення про кваліфікаційні (бакалаврські/магістерські) роботи на здобуття першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти (нова редакція)» здобувачу, який отримав незадовільну оцінку за захист кваліфікаційної роботи магістра перед ЕК, не присвоюється освітнього ступеня магістра та кваліфікації, не видається диплом і він відраховується з Університету Ушинського, з видачею академічної довідки встановленого зразка. У таких випадках ЕК ухвалює рішення про повторний захист роботи з доопрацюванням або написання роботи на нову тему, визначену кафедрою. Вказане рішення фіксується у протоколі засідання ЕК. Такий здобувач допускається до повторного захисту кваліфікаційної роботи магістра протягом трьох років після закінчення Університету. Якщо незахищена робота отримала позитивну рецензію рецензента і ЕК ухвалила рішення про можливість повторного захисту роботи з доопрацюванням, то здобувач може захищати ту саму роботу, врахувавши висловлені зауваження. У разі наявності негативної рецензії, отримання негативної оцінки на захисті, ЕК ухвалює рішення про написання роботи на нову тему.

Якщо здобувач не з'явився на захист кваліфікаційної роботи магістра в час роботи ЕК щодо атестації здобувачів вищої освіти без поважної причини, його відраховують з Університету. У протоколі засідання ЕК зазначається, що здобувач є неатестований у зв'язку з неявкою на засідання екзаменаційної комісії. Захистити кваліфікаційну роботу магістра у такому разі здобувач зможе за правилами, описаними вище.

Згідно з вказаним Положенням, у разі неявки здобувача з поважних причин для захисту кваліфікаційної роботи магістра на день, визначений розкладом захисту робіт, такий здобувач після пред'явлення документа, який підтверджує поважність причин відсутності на захисті, може захистити кваліфікаційну роботу магістра в інший день, але в межах часу роботи відповідної ЕК щодо атестації здобувачів вищої освіти.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Захист кваліфікаційної роботи магістра закінчується виставленням оцінок у національній шкалі оцінювання та в системі ECTS. При виставленні оцінки береться до уваги: актуальність обраної теми; чіткість формулювання мети, об'єкта, предмета, завдань дослідження, гіпотези; логічність структури та її відповідність темі роботи; системність і глибина теоретичного аналізу проблеми; наявність огляду наукових джерел з конкретної проблематики; достовірність та обґрунтованість висновків; відповідність вимогам щодо оформлення роботи; змістовність доповіді здобувача про основні результати дослідження; ступінь володіння здобувачем матеріалом дослідження; чіткість, аргументованість відповідей на запитання членів комісії; відгук наукового керівника, рецензія фахівця в галузі.

Сума балів	Критерії оцінки
<p style="text-align: center;">Відмінно (90-100 A)</p>	<p>Робота повністю відповідає встановленим вимогам, є самостійним дослідженням. У роботі обґрунтовано актуальність теми; зміст роботи відповідає назві, поставленій меті та завданням; тему розкрито повністю; робота містить елементи наукової новизни, має практичне значення; методика дослідження адекватна завданням; здобувач демонструє високу якість інтерпретації результатів дослідження; матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками; робота оформлена в межах встановлених вимог.</p> <p>Захист показав високу обізнаність здобувача в предметі дослідження, доповідь на захисті є логічною, змістовною, здобувач вільно оперує матеріалом; робота має позитивні відгуки наукового керівника та рецензента; відповіді на питання членів комісії вичерпні й переконливі.</p>
<p style="text-align: center;">Добре (82-89 B)</p>	<p>Робота відповідає всім вимогам, є самостійним дослідженням. У роботі обґрунтовано актуальність теми; зміст роботи відповідає назві, поставленій меті та завданням; тема роботи практично розкрита, але наявні певні недоліки, які не мають істотного значення; елементи новизни та практичного значення представлені не зовсім чітко; у теоретичній частині поверхнево проаналізовано літературні джерела; методика дослідження адекватна завданням;</p>

	<p>матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками; робота оформлена в межах встановлених вимог. Захист показав обізнаність здобувача в предметі дослідження, доповідь здобувача на захисті побудована логічно, проголошена з вільним оперуванням матеріалу; робота має позитивні відгуки наукового керівника та рецензента; відповіді на запитання членів комісії переважно вичерпні й переконливі.</p>
<p>Добре (74-81 C)</p>	<p>Робота відповідає всім вимогам, є самостійним дослідженням. У роботі обґрунтовано актуальність теми; зміст роботи відповідає назві, поставленій меті та завданням; тема роботи практично розкрита, але наявні певні недоліки, які не мають істотного значення; елементи новизни та практичного значення представлені не зовсім чітко; у теоретичній частині поверхнево проаналізовано літературні джерела; методика дослідження у цілому адекватна завданням; матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками; є деякі зауваження щодо оформлення роботи.</p> <p>Захист загалом засвідчив обізнаність здобувача в предметі дослідження, доповідь на захисті побудована логічно, але здобувач має труднощі з оперуванням матеріалом; робота має позитивні відгуки наукового керівника та рецензента, в рецензії рецензента є незначні зауваження; відповіді на запитання членів комісії не достатньо вичерпні й переконливі.</p>
<p>Задовільно (64-73 D)</p>	<p>Робота загалом відповідає вимогам, але немає новизни й практичного значення. Тема роботи в основному розкрита, але мають місце певні недоліки змістового характеру; нечітко сформульовані мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження; відсутній або суттєво обмежений аналіз наукової полеміки; аналітична частина характеризується надмірною описовістю; методика дослідження частково адекватна завданням; матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано; є зауваження щодо оформлення роботи.</p> <p>Захист засвідчив не повну обізнаність здобувача в предметі дослідження, доповідь прочитана за текстом, або підготовлена невдало; рецензія містить окремі зауваження, які не отримали пояснення, чи зауваження рецензента щодо</p>

	<p>змісту та методики; не всі відповіді на запитання членів комісії є коректними або вони не одержали належної аргументації.</p>
<p>Задовільно (60-63 E)</p>	<p>Робота загалом відповідає вимогам, але немає новизни й практичного значення. Порушено логіку у викладі матеріалу в роботі; розділи не узгоджені між собою; відсутній огляд сучасних літературних джерел; відсутній докладний аналіз досліджуваних проблем; методика дослідження частково адекватна завданням; матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано; мають місце суттєві недоліки в оформленні роботи.</p> <p>Захист засвідчив суттєві недоліки та слабку орієнтацію в досліджуваній проблемі; рецензія містить суттєві зауваження, які не отримали пояснення, чи значні зауваження рецензента щодо змісту та методики; здобувач виявляє невпевненість, показує слабкі знання питань теми, не дає вичерпні аргументовані відповіді на запитання.</p>
<p>Незадовільно (35-59 FX)</p>	<p>Робота не відповідає вимогам, має багато суттєвих зауважень. У відгуках наукового керівника і рецензента є критичні зауваження. Захист засвідчив відсутність необхідної підготовки здобувача, необізнаність в предметі дослідження.</p>
<p>Незадовільно (1-34 F)</p>	<p>Робота не відповідає вимогам, має багато суттєвих зауважень. У відгуках наукового керівника і рецензента є критичні зауваження. Захист засвідчив відсутність необхідної підготовки здобувача, необізнаність в предметі дослідження. При захисті кваліфікаційної роботи здобувач не може відповісти на жодне поставлене запитання по її темі.</p>

7. ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА

1. Головка М. В. Планування та організація педагогічного експерименту. *Математика в школі*. 2006. № 3. С. 28-31.
2. Єременко Т. Є. Методичні вказівки до написання курсових і кваліфікаційних робіт для ст-в ф-тів ін. мов. Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського. Одеса, 2013. 51 с.
3. Інструкція щодо процедури технічної перевірки на наявність текстових запозичень (академічного плагіату). URL: <https://pdpu.edu.ua/doc/universitet/yakist/instrukt.pdf>
4. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ : ВД «Професіонал», 2007. 240 с.
5. Методичні рекомендації до підготовки та захисту кваліфікаційних (магістерських) робіт для здобувачів другого магістерського рівня. Галузь знань 01 «Освіта», спеціальність 017 «Фізична культура і спорт». ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» / уклад. Н. А. Башавець, П. Б. Джуринський, Є. В. Долгієр. Одеса, 2019. 23 с.
6. Мороз І. В. Кваліфікаційні роботи у педагогічному вузі. Методика написання, правила оформлення і порядок захисту. Київ, 2002. 106 с.
7. Ніколаєва С. Ю. Методи та організація сучасних досліджень з методики навчання іноземних мов і культур : навч.-метод. посібник для студентів магістратури та аспірантури. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2019. 136 с.
8. Пастушенко Т. В. Методичні вказівки до написання, оформлення і захисту дипломних робіт зі спеціальності 7.010103 «Педагогіка і методика середньої освіти. Англійська мова» (для спеціалістів). Київ : МАУП, 2005. 28 с.
9. Перелік наукових фахових видань України (станом на 24 квітня 2024). URL: <https://mon.gov.ua/nauka/nauka-2/atestatsiya-kadriv-vishchoi-kvalifikatsii/naukovi-fakhovi-vidannya>
10. Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (нова редакція). URL: https://pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/P101.pdf
11. Положення про кваліфікаційні (бакалаврські/магістерські) роботи на здобуття першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти (нова редакція). URL: https://pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/org.osv.proc/OSP-002.pdf
12. Порядок виявлення та встановлення фактів недоброчесності у Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» URL: https://pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/P102.pdf

13. Теорія навчання та організації наукових досліджень у вищій школі : навчальний посібник / Л. В. Коломієць та ін. Одеса : Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2017. 263 с.
14. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40).

8. ДОДАТКИ

Додаток 1

Завдання на кваліфікаційну роботу магістра

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

Факультет іноземних мов

Кафедра германської філології та методики викладання іноземних мов

Спеціальність 014 Середня освіта (предметна спеціальність 014.021 Англійська мова та зарубіжна література)

Освітня програма (назва ОПП) «Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література)»

Затверджую

Завідувач кафедри _____

«__» _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ (МАГІСТЕРСЬКУ) РОБОТУ СТУДЕНТУ

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи

_____

керівник роботи _____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання)

2. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН-ГРАФІК ВИКОНАННЯ РОБОТИ

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1			
2			
...			

Студент _____

(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Науковий керівник _____

(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Додаток 2

Титульний лист кваліфікаційної роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

Факультет іноземних мов

Кафедра германської філології та методики викладання іноземних мов

Кваліфікаційна робота магістра
**ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
УЧНІВ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ
НА МАТЕРІАЛІ СЕРІАЛУ *WEDNESDAY***

Виконала: здобувачка
освітнього ступеня магістра
денної форми навчання
ОПП «Середня освіта (Англійська мова і
зарубіжна література)»
спеціальності 014 Середня освіта
(предметна спеціальність 014.021 Англійська
мова та зарубіжна література)
Петренко Тетяна Олександрівна

Науковий керівник:
кандидат педагогічних наук, доцент
Іванова Анастасія Михайлівна

Одеса – 2024

Додаток 3.1

Приклад оформлення змісту магістерської роботи

	2
ЗМІСТ	
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні передумови формування стратегічної компетенції в говорінні у студентів гуманітарно-педагогічного коледжу.....	6
1.1. Сутність та структура поняття «стратегічна компетенція» у сучасних дослідженнях.....	6
1.2. Говоріння як вид мовленнєвої діяльності.....	16
1.3. Зміст роботи з формування англомовної стратегічної компетенції в говорінні у студентів 3 курсів гуманітарно-педагогічного коледжу.....	21
Висновки з першого розділу.....	27
РОЗДІЛ 2. Експериментально-дослідна робота з формування стратегічної компетенції в говорінні у студентів старших курсів гуманітарно-педагогічного коледжу.....	28
2.1. Характеристика рівнів сформованості стратегічної компетенції в говорінні у студентів 3 курсу гуманітарно-педагогічного коледжу.....	28
2.2. Система вправ з формування стратегічної компетенції в говорінні у студентів 3 курсів гуманітарно-педагогічного коледжу.....	35
2.3. Порівняльна характеристика рівнів сформованості стратегічної компетенції в говорінні у студентів КГ і ЕГ.....	45
2.4. Методичні рекомендації з формування стратегічної компетенції в говорінні у студентів 3 курсів гуманітарно-педагогічного коледжу.....	55
Висновки з другого розділу.....	60
ВИСНОВКИ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	64
ДОДАТКИ.....	71

Приклад оформлення змісту магістерської роботи

	2
ЗМІСТ	
ВСТУП-----	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ОСНОВІ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕО РЕСУРСІВ-----	9
1.1. Поняття «компетентність» і «компетенція» в сучасних дослідженнях-----	9
1.2. Комунікативна компетентність, її характеристика-----	11
1.2.1. Структура і зміст іншомовної комунікативної компетентності-----	12
1.3. Використання іншомовних відео ресурсів в освітній практиці-----	16
1.3.1. Особливості застосування автентичних відеоматеріалів у процесі навчання іноземної мови у ЗВО-----	18
1.4. Аналіз стану сформованості іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти мовних факультетів-----	21
Висновки з першого розділу-----	24
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА З ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ОСНОВІ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕО РЕСУРСІВ-----	27
2.1. Хід та результати констатувального етапу експерименту-----	27
2.2. Відбір навчального матеріалу-----	40
2.2.1. Лінгвістичний аспект-----	43
2.2.2. Соціокультурний аспект-----	45
2.3. Комплекс вправ з формування іншомовної комунікативної компетентності студентів 2 курсу на матеріалі серіалу «The Tudors»-----	48
2.4. Порівняльний аналіз рівнів сформованості іншомовної комунікативної компетентності студентів ЕГ та КГ-----	53
Висновки з другого розділу-----	56
ВИСНОВКИ-----	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ-----	63
ДОДАТКИ-----	75

Приклад вступу кваліфікаційної роботи магістра

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сьогодні навчання студентів іноземної мови полягає у формуванні в них різних необхідних компетенцій та компетентностей (мовних та мовленнєвих). Такий компетентнісний підхід, встановлений до навчання іноземних мов, передбачено Законом України «Про освіту» (2017 р.) [13], враховуючи який продуктивне навчання зводиться до розвитку в студентах різних видів компетентностей, заснованих на споріднених ним компетенціях. І хоча ці два поняття «компетенція» та «компетентність» багато вивчалися в науковій літературі, їх використання в методичних дослідженнях ще не має чіткої диференціації та потребує більш глибокого вивчення.

Для досягнення високого рівня володіння іноземною мовою студентам факультетів іноземних мов необхідно оволодівати теоретичними курсами з фонетики, лексикології, граматики, історії мови, стилістики, зарубіжної літератури, а також розвивати практичні вміння іншомовного спілкування в широкому розгалуженому тематичному аспекті. Вважаємо, що формування досвіду такої комунікативної діяльності студентів як активних, безпосередніх учасників навчального процесу виступає важливим аспектом фахової підготовки майбутніх викладачів іноземних мов (далі – ІМ). Відповідно з цим питання формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти стає вкрай актуальним.

Феномен іншомовної комунікативної компетентності висвітлювався у численних наукових працях таких українських дослідників, як: О. Бігич [35], Н. Бориско [10], Т. Єременко & І. Лук'яненко [92], І. Задорожна [20], С.Козак [28], Л. Морська [36], С. Ніколаєва [38], О. Попова [44], О.Тарнопольський [56], а також в працях таких зарубіжних науковців, як: Ch. Brumfit [69], M. Canal [72], J. Habermas [73], D. Levy [82], H. Widdowson [90] та іншими. Формування різних складників іншомовної комунікативної компетентності здійснено у працях таких вчених, як: С. Смоліної (лексичний), Н. Скіяренко (граматичний), Ю. Безвін (соціокультурний), В. Черниш (у говорінні), Ю. Британ (у читанні), Г. Борецька (у письмі), І. Білянська (в аудіюванні). Незважаючи на різноаспектність проблеми, розглянутої у працях вищезгаданих вчених, формування компонентів іншомовної комунікативної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов вивчено недостатньо повно, що й спонукає нас до дослідження зазначеної проблеми стосовно здобувачів вищої освіти мовних факультетів.

Щодо використання відеофонограми, відео передач, телебачення у навчання іноземних мов, то це питання також розглядалося в методичній літературі. Н. Бичкова (1999) обґрунтувала методику використання відеофонограми в процесі навчання ІМ. Використання телебачення чи відеофонограми при навчання ІМ розглядалося в роботах: Г. Литнева (1992), Е. Щукіна (1991), Л. Іванова (1997), Н. Рафкова (2000), О. Гузь (2005), Ю. Комарова (2006), Н. Новоградської-Морської (2014). Серед зарубіжних науковців це питання досліджували: R. Berk [68], L. Bell & G. Bull [67], I. Cakir [71], S. Hadijah [74], M. McKinnon [86], C. Pesce [88], Z. Wang [89], K. Woottipoong [91]. Однак в більшості робіт вчені робили акцент на розвиток соціокультурного або соціолінгвістичного компонента мовлення, не охоплюючи формування всіх компонентів комунікативної компетентності.

Актуальність теми дослідження пов'язана із:

- зростанням вимог до професійної комунікативної підготовки здобувачів вищої освіти

мовних факультетів і недостатньою розробленістю проблеми;

- відсутністю стабільної англомовної комунікативної практики під час освітнього процесу, що зберігає навчальний характер мовлення майбутніх вчителів;
- недооцінкою соціокультурної складової комунікативної компетентності, яка є основою процесу соціалізації особистості в іншомовне середовище;
- потребою в нових сучасних методичних прийомах формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти мовних факультетів для підвищення рівня їх комунікативних вмінь.

Мета дослідження – формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти мовних факультетів на основі автентичних відеоматеріалів.

Мета дослідження обумовила необхідність вирішення наступних п'яти **завдань**.

1. Розкрити сутність методичних термінів: «компетентність», «компетенція», «комунікативна компетентність» і визначити поняття «іншомовна комунікативна компетентність здобувачів вищої освіти мовних факультетів», що формується на основі автентичних відеоматеріалів.

2. Окреслити зміст формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти мовних факультетів з використанням автентичних відеоматеріалів.

3. Встановити етапи формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти мовних факультетів з використанням автентичних відеоматеріалів та розробити відповідний комплекс вправ згідно з встановленими етапами.

4. Визначити критерії щодо оцінювання ефективності розробленого комплексу вправ.

5. Провести експериментальне навчання відповідно до встановлених етапів та розробленого комплексу вправ та перевірити його ефективність за запропонованими критеріями.

Об'єкт дослідження – процес формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти в умовах його організації на основі використання автентичних відеоматеріалів.

Предмет дослідження – зміст формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти через використання автентичних відеоматеріалів та відповідного комплексу вправ.

Гіпотеза дослідження – формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти мовних факультетів буде більш успішним за умови впровадження в процес навчання автентичних відеоматеріалів.

Методи дослідження: *теоретичні* – аналіз наукових джерел із методики навчання іноземної мови, педагогіки, філології та узагальнення досвіду роботи вчених методистів, педагогів та філологів за темою роботи, аналіз освітніх документів, нормативних програм і силабусів за відповідною спеціальністю, та *емпіричні* – анкетування, педагогічне спостереження, тестування, структурування змісту навчання, методичний експеримент, порівняння даних, одержаних в результаті методичного експерименту, кількісний та якісний аналіз експериментальних даних.

Результати дослідження пройшли **апробацію** на V Міжнародній студентській науковій конференції «Теоретичне і практичне застосування результатів сучасної науки» (27 жовтня 2023 року, м. Рівне), представлено тези «Використання автентичних відеоматеріалів на заняттях з англійської мови на мовних факультетах» [103]. Опубліковано статтю «Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців-мовників на матеріалі серіалу *The Tudors*» [104] у періодичному журналі для здобувачів освіти «UNIVERSUM».

Практична значущість одержаних результатів дослідження полягає в організації

покрокових методичних дій з формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти мовних факультетів на основі використання автентичних відеоматеріалів; препаруванні автентичних відеоматеріалів; укладенні комплексу вправ, що базується на матеріалі серіалу «The Tudors» і співвідноситься з визначеними етапами.

Результати магістерського дослідження можуть бути задіяні під час викладання таких дисциплін, як-от: «Практика усного та писемного мовлення (англ. мова)», «Історія першої іноземної мови», «Лінгвокраїнознавство».

Структура та обсяг дослідження. Представлене наукове дослідження складається з таких частин: зі вступу, двох розділів з висновками після першого та другого розділу, повних загальних висновків, списку всіх використаних джерел із 104 найменувань (27 з них – іншомовні видання). Повний обсяг роботи складає 95 сторінок, зокрема, основний текст займає 62 сторінки. Додатки розташовано на 33 сторінках.

*(з кваліфікаційної роботи магістра на тему
«Формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти мовних
факультетів на матеріалі серіалу “The Tudors”»
здобувачки Тринчі А.В.)*

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО
ДИДАКТИЧНОГО МОВЛЕННЯ ЯК КОМПОНЕНТУ
ЛІНГВОМЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТЬОГО
ВЧИТЕЛЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

1.1. Дидактичне мовлення вчителя як компонент його лінгвометодичної підготовки

Навчання професійного дидактичного мовлення є одним із найвагоміших компонентів лінгвометодичної підготовки майбутнього вчителя англійської мови, оскільки саме вміння професійного дидактичного мовлення є запорукою успішної професійної діяльності майбутнього педагога. Для теоретичного обґрунтування дидактичного мовлення вчителя як компоненту його лінгвометодичної підготовки необхідно визначити сутність поняття «дидактичне мовлення вчителя англійської мови», його основні характеристики та функції та надати класифікацію комунікативних стратегій педагогічного дискурсу.

1.1.1. Сутність поняття «дидактичне мовлення вчителя англійської мови» у сучасних дослідженнях. Мовлення вчителя іноземної мови – поняття маловивчене в методичній літературі і не має чіткого, однозначного визначення.

<...>

Приклад загальних висновків кваліфікаційної роботи магістра

ВИСНОВКИ

Магістерська робота була присвячена проблемі формування ІКК студентів 2-го курсу факультету іноземних мов на матеріалі серіалу «Тюдори». У ході роботи було отримано такі висновки.

1. Розглянуто поняття «іншомовна комунікативна компетентність здобувачів вищої освіти мовних факультетів», під якою розуміється готовність студентів реалізовувати іншомовне міжособистісне та міжкультурне спілкування з носіями іноземної мови; варіювати свою мовленнєву поведінку залежно від ситуації та реакції партнера по спілкуванню; розуміти новостворені висловлювання іншомовного середовища; адекватно залучати комунікативні стратегії і тактики під час іншомовної комунікації. Основними компонентами іншомовної комунікативної компетентності вважаються мовний; мовленнєвий і соціокультурний.

Проаналізована роль відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови і визначено, що вони виступають невичерпним джерелом підвищення рівня володіння мовою, а також сприяють розвитку вмотивованості мовленнєвої діяльності студентів та індивідуалізації навчання.

2. Визначено зміст формування іншомовної комунікативної компетентності студентів 2-го курсу – майбутніх викладачів ІМ: виокремлено знання і вміння, що потребують опанування для проведення ефективної іншомовної комунікації; відібрано дидактичні та методичні принципи для формування іншомовної комунікативної компетентності; застосовано такі підходи до викладання іноземної мови, як: комунікативний, соціокультурний, культурологічний, що найбільш повно відображали специфіку навчання; встановлено критерії відбору навчального матеріалу з урахуванням особливостей історичного серіалу «the Tudors»; розглянуто лінгвістичні ознаки відео матеріалу, що слугував базою навчання, а саме: лексичні, синтаксичні та стилістичні характеристики мовлення персонажів та соціокультурні аспекти репрезентації певного історичного періоду; представлено алгоритм методичних дій і комплекс вправ з формування ІКК студентів 2-го курсу факультету іноземних мов на матеріалі серіалу «the Tudors».

3. Етапами формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти мовних факультетів з використанням історичного серіалу «The Tudors» були: допросмотровий, просмотровий і післяпросмотровий.

Перший етап допросмотровий спрямовано на: відпрацювання нового вокабуляру студентів з урахуванням крилатих фраз і цитат з того часу; ознайомлення з особливостями мови епохи Середньовіччя у порівнянні з сучасністю, а також з соціокультурним компонентом мовлення; розвиток прогностичних вмінь щодо ймовірної проблематики відео сюжету. На цьому етапі пропонувалися такі групи вправ: 1) лінгвістичні; 2) соціокультурні; 3) прогностичні.

Другий етап просмотровий спрямовано на розвиток умінь глобального і вибіркового розуміння автентичного мовлення героїв фільму та розвиток передмовленнєвих умінь та ситуативного мовлення студентів. На цьому етапі пропонувалися практико-виконавчі вправи, які поділялися на вправи на: 1) розуміння на слух, 2) тренування передмовленнєвих монологічних умінь, 3) тренування передмовленнєвих діалогічних умінь.

Третій етап післяпросмотровий спрямовано на удосконалення вмінь розуміння автентичного мовлення з наступною інтерпретацією отриманої інформації та обговоренням подій і вчинків героїв та сюжетної лінії фільму з метою розвитку іншомовних комунікативних вмінь. На цьому етапі пропонувалися мовленнєві і творчі вправи.

4. Визначено критерії сформованості іншомовної комунікативної компетентності студентів 2-го курсу та їх показники, а саме: мовний з показниками: обізнаність з тематичними мовними одиницями за планом робочої програми; обізнаність з ЛО з національно-культурним компонентом семантики; соціокультурний з показниками: вміння виокремлювати соціокультурну інформацію, яка закладена в мовленнєвих актах, та розуміти її значення; вміння застосовувати соціокультурну інформацію в процесі власного спілкування англійською мовою; мовленнєвий з показниками: вміння сприймати та розуміти монологічне та діалогічне мовлення носіїв мови, враховуючи культурно-встановлені стандарти англійської комунікації; вміння вести спілкування ІМ у формі монологу, дотримуючись культурно-встановлених стандартів англійської комунікації; вміння вести спілкування ІМ у формі діалогу, дотримуючись культурно-встановлених стандартів англійської комунікації.

5. Проведено експериментальне навчання відповідно до встановлених етапів і перевірено ефективність розробленого комплексу вправ за запропонованими критеріями. Результати експерименту засвідчили приріст знань у студентів ЕГ наприкінці періоду навчання. Рівень навченості студентів 2-го курсу ЕГ піднявся на 23 бали (з 46 до 69 за трьома критеріями): за першим критерієм приріст був на 2 бали, за другим – на 2 бали, за третім – на 19 балів. В КГ також відбулися позитивні зміни, однак не такі суттєві. Так, рівень навченості студентів КГ підвищився тільки на 6 балів (з 47 до 53 за трьома критеріями). Приріст за першим – 1, за другим – приріст відсутній, за третім – 5.

Проведений порівняльний аналіз та інтерпретація даних довели ефективність запропонованих методичних дій з формування ІКК студентів 2-го курсу факультету іноземних мов з використанням відеоматеріалів і підтвердили вихідну гіпотезу нашого дослідження.

*(з кваліфікаційної роботи магістра на тему
«Формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти мовних
факультетів на матеріалі серіалу "The Tudors"»
здобувачки Тринчі А.В.)*

Додаток 7

Кліше для написання наукових робіт

Початкові положення:

На початковому (констатуючому) етапі дослідження нас цікавило...
Первинне значення для вирішення поставлених нами завдань, мають дослідження, безпосередньо спрямовані на ...
Звернення до ... є відправним пунктом в розробленні...
Досліджуючи ., ми виходимо з основних концептуальних положень теорії...
Початкові положення для конструювання ... згруповані нами як...

Теоретична частина:

Привертають увагу в аспекті проблематики нашого дослідження роботи ...
Є ряд робіт, що стосуються (у яких розкрито) ...
Роботи ... якнайповніше відбивають специфіку ...
Надалі ця думка дістала розвиток в роботах ...
Для більш точної характеристики цього питання були вивчені роботи ...
Питання ... знайшли відображення в роботах...
Перераховані дослідження внесли серйозний вклад в ..., проте як і раніше актуальною є проблема...
З питання ... є декілька точок зору, які можна звести до двох (трьох і так далі) основних: ...
Особливого значення у світлі нових завдань набуває розроблення ефективних шляхів...
Сфера таких досліджень дуже різноманітна.
Насьогодні у дослідженнях визначилися два напрями...
Вищеназвані дослідження, незважаючи на відмінність підходів, є цікавими, передусім...
Останніми роками робилися спроби (викладання основних проблем, аспектів...) дослідження, що обмежують тематику (можливі результати)...
Не можливо не помітити, що при багатоаспектності і обширності досліджень ще багато властивостей і механізмів ... недостатньо пізнані (ще пізнаються, вимагають додаткового розгляду).
В той же час більшість ... розглядається занадто широко, що ускладнює виокремлення власне... і встановлення зв'язків з...
Уперше систематичне спеціальне дослідження проблеми було розпочато...
Безперечна значення цих робіт полягає в тому, що...
Принципово нові рішення проблеми дає...
Сучасні дослідники сходяться на думці, що...

Глибокий і всебічний розгляд різних аспектів теорії і практики... міститься в працях ..., де дається наукове обґрунтування...

Усі ці дослідження дають змогу глибше зрозуміти...

У цьому контексті представляється (мало) ефективним... (дуже актуальним)

Слід зазначити, що деякі положення, висловлені тут, носять аналітичний характер і не виключають інших точок зору на...

Численні дослідження показують, що визначальний вплив на виникнення (розвиток...)...робить...

Теоретичний аналіз літератури показує, що проблема розглядалася досить широко. В той же час ціла низка конкретних (методичних) питань, пов'язаних з ... залишається мало розробленою. До цих питань можна, передусім, віднести...

Практично не має досліджень з...

Є лише одна (декілька) робіт з...

У роботах, що цитувалися вище, (не) розглядалося питання про необхідність...

Теоретичний аналіз літератури дає змогу виділити перспективний напрям розроблення:...

Перераховані дослідження є серйозним внеском в..., проте як і раніше актуальною є проблема ...

При усій значущості робіт названих дослідників, вони не вичерпують багатьох проблем, значення яких підвищилося останнім часом у зв'язку з ....

Визначення такого підходу до дослідження ..., а також результати проведеного теоретичного аналізу психолого-педагогічної (методичної...) літератури дає змогу приступити до вирішення поставленої проблеми у такий спосіб:...

Так, ретроспективний аналіз досліджень, присвячених розробці проблеми..., дає змогу зробити наступні висновки:...

У осмисленні ... педагогічна наука і практика пройшла досить складний шлях. Віддаючи належне тому, що було зроблене попередниками, ми проте вважаємо, що ...

Власні дослідження:

Посилення уваги до проблеми... пов'язано в насамперед з розробленням...

Теоретичний аналіз літератури дозволяє виділити перспективний напрям розроблення:

Перспективу для вирішення цієї проблеми відкриває...

У досліджуваній проблематиці... центральними стають питання...

Програма вивчення була спрямована на виявлення... і включала такі питання:...

Як спроба здолати недоліки в професійній підготовці фахівців у сфері... намітилися декілька напрямів у пошуках шляхів вдосконалення...

Особливе науково-теоретичне значення для аналізу... мають положення про те, що...

Важливим для дослідження є положення про те, що...

Дотримуючись цього положення, ми...

Виявлення специфічних особливостей... є тією основою, на якій будуються усі інші аспекти дослідження...

Дуже корисними для нас виявилися результати досліджень..., які розглядають...
В результаті вивчення був отриманий матеріал, аналіз якого дав змогу зробити висновок, що...

Щоб обґрунтувати..., необхідно передусім, з'ясувати...

Вдалі спроби систематичного викладу названих проблем зроблені в роботах...

Власні спостереження і спеціальні дослідження в цьому напрямі показали, що...

Спираючись на дані сучасної педагогіки з питань..., а також на результати, отримані в процесі узагальнення і аналізу наявного досвіду, ми виділили...

Тут доречно звернути увагу на ... (висловлені раніше судження про...)

Спираючись на праці вчених, що в тією чи іншою мірою дослідили проблеми...

(певні аспекти досліджуваної проблеми) а також власні теоретичні пошуки, ми...

Правомірність орієнтації нашого дослідження на... підтверджується збільшенням кількості робіт, присвячених... (посиленням уваги дослідників до...)

Проте нові завдання висувають і нові підходи до їх рішення.

Результати експерименту співвідносилися нами з можливостями ... як засобу подолання виявлених недоліків...

Не ставлячи за мету (експериментальне) вивчення..., ми, проте, зазначимо, що...

Оскільки ця проблема є предметом самостійного дослідження, що виходить за рамки нашої роботи, ми обмежимося розглядом...

Ми навмисно звертаємо увагу в дослідженні..., оскільки...

Не вдаючись до обговорення... зазначимо, що...

Вищевикладене підкреслює необхідність ґрунтовного розгляду питання про...

Виходячи з тези, що ..., ми звертаємо увагу на те, що...

Не вдаючись до подробиць аналізу роботи, зазначимо, що...

Виокремлені нами ... послужили орієнтацією в дослідно-експериментальній роботі.

Наведемо фрагмент заняття з теми...

Численні дослідження (експерименти) показують, що визначальний вплив на виникнення (розвиток...)... робить...

Висновки:

Результати проведеного нами аналізу дають змогу зробити деякі висновки...

Розвиваючи концепцію... про те, що... можна зробити висновок, що...

У результаті хотілося б підкреслити ...

Разом з цим необхідно зазначити ...

У результаті розгляду цього питання можна сказати, що...

В той же час треба підкреслити, що...

Заслуговує на увагу...

У світлі вищезазначеного важливі (виправдані)...

В результаті вивчення був отриманий матеріал, аналіз якого дозволив зробити висновок, що...

Із вищезазначеного стає очевидним те, що...

Аналізуючи (змістовний, процесуальний, мотиваційний) аспекти... ми приходимо до висновку про необхідність (доцільність)...

Аналіз ... дає змогу зробити такі висновки:...

Так, можна констатувати єдність поглядів усіх дослідників...

Досвід ... заслуговує на увагу і допомагає нам зробити висновки про стан ...

В результаті вивчення різних джерел дійшли висновку...

В результаті вивчення був отриманий матеріал, аналіз якого дав змогу зробити висновок, що...

Додаток 8
Зразок заяви здобувача вищої освіти

Завідувачу
кафедри германської філології та МВІМ
проф. Єременко Т.Є.

ЗАЯВА
щодо самостійності виконання текстової роботи

Я, _____, здобувач вищої освіти (студент) _____ року навчання _____ групи факультету іноземних мов заявляю: моя письмова робота на тему «_____» виконана самостійно і в ній не міститься елементів плагіату. З нормами «Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», «Порядок виявлення та встановлення фактів недоброчесності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Інструкції щодо процедури технічної перевірки на наявність текстових запозичень (академічного плагіату) та Методичними рекомендаціями щодо написання робіт здобувачів вищої освіти кафедри згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску роботи до захисту та застосування заходів дисциплінарної та академічної відповідальності, ознайомлений(а). Про використання Системи виявлення текстових збігів/подібності/схожості в роботах здобувачів вищої освіти оповіщений(а) та надаю свою згоду на обробку та збереження моєї роботи в базі даних Системи. Робота для перевірки Університетом Ушинського надається в друкованому та електронному варіантах. Електронні версії моєї роботи збігаються (ідентичні) з друкованою.

_____
(Дата)

_____
(Підпис)

Додаток 9
Перелік наукових фахових видань України,
в яких можуть публікуватися результати досліджень
з методики викладання іноземних мов

№ з/п	Назва друкованого періодичного видання	Засновник (співзасновники)	Галузь науки, назва спеціальності або галузь знань
1.	Новітня освіта Advanced Education	Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»	педагогічні спеціальності – 011 філологічні спеціальності – 035
2.	Advanced linguistics	Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»	педагогічні філологічні спеціальності – 011, 035
3.	Education: Modern Discourses Освіта: сучасні дискурси	Національна академія педагогічних наук України	педагогічні спеціальності – 011
4.	Educational Challenge («Освітні виклики»)	Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди	педагогічні спеціальності – 011
5.	Information Technologies in Education	Херсонський державний університет, Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України	педагогічні спеціальності – 011

6.	Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University Журнал Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника	ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»	педагогічні економічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 051, 071, 072, 073
7.	Scientia et societas	Університет Григорія Сковороди в Переяславі	педагогічні спеціальності – 011
8.	Social Work and Education	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, ГО «Центр соціального розвитку та інновацій»	педагогічні спеціальності – 011, 015, 231
9.	Studia Methodologica	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка	педагогічні філологічні спеціальності – 014, 035
10.	Академічні студії. Серія «Педагогіка» Academic Studies. Series: «Pedagogy»	Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 015, 017
11.	Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету	Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016

	імені Івана Франка		
12.	Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка	Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015
13.	Вісник Дніпровської академії неперервної освіти», Серія: «Філософія. Педагогіка» Dnipro Academy of Continuing Educational Herald. Series: «Philosophy. Pedagogy»	Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти Дніпропетровської обласної ради»	педагогічні спеціальності – 011, 014, 015
14.	Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки Zhytomyr Ivan Eranko State University Journal. Pedagogical Sciences	Житомирський державний університет імені Івана Франка	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016
15.	Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Педагогіка та психологія»	Київський національний лінгвістичний університет	педагогічні (13.00.01, 13.00.02 теорія та методика навчання (іноземні мови), 13.00.04, 13.00.07, 13.00.08,

			13.00.09) спеціальності – 011
16.	Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Педагогіка»	Київський університет імені Тараса Шевченка	педагогічні спеціальності – 011
17.	Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка	ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016 історичні філологічні спеціальності – 032, 035
18.	Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка. Серія Педагогічна	Львівський національний університет імені Івана Франка	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016
19.	Вісник Національного авіаційного університету. Серії: Педагогіка, Психологія	Національний авіаційний університет	педагогічні спеціальності – 011, 015 психологічні спеціальності – 053
20.	Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (серія: педагогічні науки)	Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка	педагогічні спеціальності – 011, 013, 014, 015, 016

21.	Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна серія «Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов»	Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна	педагогічні філологічні спеціальності – 011, 014, 015, 035
22.	Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки». Bulletin of the Cherkasy Bohdan Khmelnitsky National University. Series «Pedagogical Science»	Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015
23.	Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія»	Університет імені Альфреда Нобеля	педагогічні спеціальності – 011, 015
24.	Волинський педагогічний часопис Acta Paedagogica Volynienses	Волинський національний університет імені Лесі України	педагогічні спеціальності – 012, 013, 016
25.	Гірська школа Українських Карпат	ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015

26.	Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія Humanitarian Studios: Pedagogics, Psychology, Philosophy	Національний університет біоресурсів та природокористування	педагогічні спеціальності – 011, 015
27.	Духовність особистості: методологія, теорія і практика	Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016 психологічні спеціальності – 053
28.	Естетика і етика педагогічної дії Aesthetics and Ethics of Pedagogical Action	Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України	педагогічні спеціальності – 011
29.	Засоби навчальної та науково- дослідної роботи	Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016
30.	Збірник наукових праць «Педагогічна освіта: теорія і практика»	Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Інститут педагогіки АПН України	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015

31.	Збірник наукових праць «Педагогічні науки» Collection of Research Papers «Pedagogical Sciences»	Херсонський державний університет	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015
32.	Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського університету імені Івана Огієнка: серія педагогічна	Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка	педагогічні спеціальності – 011, 014, 015
33.	Інноваційна педагогіка Innovate Pedagogy	Приватна установа «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій»	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016
34.	Іноземні мови (Foreign Languages)	Київський національний Лінгвістичний університет, ТОВ «Видавництво «Ленвіт»	педагогічні (13.00.02 теорія та методика навчання (іноземні мови) спеціальності – 011
35.	Мистецтво лінгводидактики Ars linguodidacticae	Київський університет імені Тараса Шевченка	педагогічні спеціальності – 011
36.	Міжнародний філологічний часопис International Journal of Philology	Національний університет біоресурсів і природокористування України	педагогічні філологічні спеціальності – 011, 035
37.	Наука і освіта Science and Education	ДЗ «Південно-український національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського»	педагогічні психологічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016, 053, 231

38.	Наукове сходження: Педагогічна освіта Science Rise: Pedagogical Education	ПП «Технологічний центр», ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016
39.	Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія»	Комунальний заклад вищої освіти «Вінницька академія безперервної світи»	педагогічні психологічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016, 053
40.	Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно- педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки	Кременецька обласна гуманітарнопедагогічна академія ім. Тараса Шевченка	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016, 017
41.	Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету Серія: Педагогіка	Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015
42.	Науковий вісник Південноукраїнськ ого національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського Scientific bulletin of South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky	ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського»	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016, 231

43.	<p>Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія» Scientific bulletin of Mukachevo State University. Series «Pedagogy and Psychology» (Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія»)</p>	Мукачівський державний університет	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016 психологічні спеціальності – 053
44.	<p>Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота</p>	ДВНЗ «Ужгородський національний університет»	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016, 231
45.	<p>Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи Naukowyi Chasopys National Pedagogical Dragomanov University. Series 5. Pedagogical science: really and perspectives</p>	Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016, 231

46.	Наукові записки (серія педагогічні науки) Science Notes (series pedagogical sciences)	Український державний університет імені Михайла Драгоманова (Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова)	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016
47.	Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету	Бердянський державний педагогічний університет	педагогічні (13.00.01-13.00.10) спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016, 017, 126
48.	Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія	Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського	педагогічні спеціальності – 011
49.	Наукові записки кафедри педагогіки Scientific notes of the pedagogical department	Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015
50.	Наукові записки. Серія: Педагогічні науки	Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка	педагогічні спеціальності – 011

51.	Нова педагогічна думка	Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, Рівненський державний гуманітарний університет	педагогічні спеціальності – 011, 014, 015
52.	Новий колегіум Новый коллегіум New collegium	Харківський національний університет радіоелектроніки, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, Приватна фірма «Колегіум»	педагогічні спеціальності – 011, 014, 015, 016
53.	Нові технології навчання	Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»	педагогічні спеціальності – 011, 013, 014, 015
54.	Огляд сучасної вищої освіти The Modern Higher Education Review	Київський університет імені Бориса Грінченка	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016
55.	Освіта та педагогічна наука Education and Pedagogical Sciences	ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015
56.	Освіта. Інноватика. Практика	Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка	педагогічні спеціальності – 011, 013, 014, 015, 016, 017

57.	Освітні обрії	Івано-Франківський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, Державний вищий навчальний заклад «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015
58.	Освітній дискурс: збірник наукових праць Образовательный дискурс: сборник научных трудов	Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, ПП «Видавництво «Гілея»	педагогічні філософські спеціальності – 011, 012, 014, 015, 016, 031, 033, 041
59.	Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах	Класичний приватний університет	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016
60.	Педагогічна інноватика: сучасність та перспективи	Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет»	педагогічні спеціальності – 011, 016, 017
61.	Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка	Київський університет імені Бориса Грінченка	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 015
62.	Педагогічний дискурс	Інститут педагогіки НАПН України, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016
63.	Педагогічні інновації: реалії, реалії, перспективи	Інститут обдарованої дитини НАПН України	педагогічні спеціальності – 011

64.	Педагогічні науки Pedagogical Sciences	Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015
65.	Педагогічні науки: теорія та практика (Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки)	Запорізький національний університет	педагогічні спеціальності – 011, 014, 015
66.	Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології	Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка	педагогічні спеціальності – 011, 014, 015, 016
67.	Проблеми підготовки сучасного вчителя	Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини	педагогічні спеціальності – 011, 015
68.	Проблеми сучасного підручника Problems of a Modern Textbook Проблеми современного учебника	Інститут педагогіки НАПН України	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 231
69.	Професійна освіта: методологія, теорія та технології	ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»	педагогічні спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015, 016, 231
70.	Професійно-прикладні дидактики Professional and Applied Didactics	Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»	педагогічні історичні філологічні спеціальності – 011, 015, 017, 032, 035

71.	Сучасні дослідження з іноземної філології	Ужгородський національний університет	педагогічні філологічні спеціальності – 014, 035
72.	Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми	Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського	педагогічні спеціальності – 011, 014, 015 педагогічні спеціальності – 012, 013
73.	Теоретична і дидактична філологія	Університет Григорія Сковороди в Переяславі	педагогічні спеціальності – 014 філологічні спеціальності – 035
74.	Теорія та методика навчання та виховання	Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди	педагогічні спеціальності – 011, 015
75.	Український педагогічний журнал Ukrainian Educational Journal	Інститут педагогіки НАПН України	педагогічні спеціальності – 011, 013, 014, 015

Додаток 10
Інтернет-ресурси, що можуть бути корисними
для виконання досліджень

1. <http://www.nbuv.gov.ua/>
Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського НБУВ пропонує віддаленим користувачам широкі можливості у задоволенні бібліотечно-інформаційних потреб на безоплатній та платній основі
2. <http://journals.uran.ua/>
«Наукова періодика України» – загальнодержавна технологічна платформа, яка забезпечує процеси редакційного опрацювання, публікації та післяпублікаційної підтримки наукових періодичних видань України. Ресурс розвивається на засадах партнерства видавців та бібліотек України.
3. <https://www.cambridge.org/core>
Cambridge Core – тестовий доступ до електронних журналів. Для перегляду змісту активуйте посилання з назвою необхідного журналу.
4. <https://www.doabooks.org/>
DOAB (Directory of open access books) – каталог книг відкритого доступу. Надається Фондом OAPEN у співпраці з SemperTool. OAPEN фонд є міжнародною ініціативою публікації книг відкритого доступу при національній бібліотеці в Гаазі. Цей сервіс дозволяє шукати книги, що рецензуються, опубліковані під ліцензією відкритого доступу. DOAB забезпечує індексування для пошуку інформації про книги, а також посилання на повні тексти публікацій на веб-сайті видавця або сховища.
5. <http://www.findarticles.com/>
Findarticles – база даних повних текстів статей англійською мовою з 300 журналів, вільно доступна через Інтернет. Можливості пошуку в усій базі даних, в певній категорії і за певною назвою.
6. <http://www.ingentaconnect.com/?logoHome=true>
Ingenta Connect – англійськомовна база даних універсального змісту. Містить описи більше 11 мільйонів статей з найбільш авторитетних журналів і збірочок.
7. <https://www.karger.com/>
Karger.com – тестовий доступ до електронних журналів з різної тематики. Для перегляду змісту активуйте посилання з назвою необхідного журналу.
8. <http://www.oapen.org/home>

OAPEN – безкоштовний ресурс, що містить більш ніж 1600 повнотекстових книг у форматі pdf з різних галузей знань. Місія проекту – просування публікацій Open Access як однієї з основних послуг для наукового співтовариства

9. <http://onlinebooks.library.upenn.edu/>

The Online Books Page Містить більш ніж 15 тис. повнотекстових книг і інших видань англійською мовою, що зберігаються на сервері University of Pennsylvania. Пошук за назвою, автором, ключовим словом. Колекція забезпечена посиланнями на інші книги, що розміщені у мережі Інтернет.

10. <http://www.openoar.org/>

OpenDOAR (Directory of Open Access Repositories) – авторитетний каталог академічних репозиторіїв відкритого доступу. Підтримується Центром дослідження комунікацій Ноттінгемського університету (University of Nottingham, UK). Відкритий в січні 2006 р. при співпраці з Університетом Лунда (University of Lund, Sweden). OPENDOAR надає можливість відбору і пошуку відкритих архівів за географічним положенням та типом матеріалів.

11. <https://www.sciencedirect.com/>

Science Direct – найбільша у світі колекція електронних журналів. Щоб отримати доступ до журналів, виданих до 25 травня 2009 року, необхідно зареєструватися. Після реєстрації можна зберігати результати свого пошуку, а також сортувати знайдені журнали.

12. <http://www.world-newspapers.com/>

World newspaperd – каталог англійськомовних газет, журналів і новинних сайтів, що видаються у всьому світі. Пошук – за назвами видань і анотаціями до них. Можна вибрати видання за тематичними рубриками.

Навчальне видання

Єременко Тетяна Євстафіївна
Лук'янченко Ірина Олегівна

**Методичні рекомендації
до написання
кваліфікаційної роботи магістра**

для здобувачів вищої освіти
спеціальності
014 Середня освіта

(предметна спеціальність 014.021 Англійська мова та зарубіжна література)

Авторська редакція